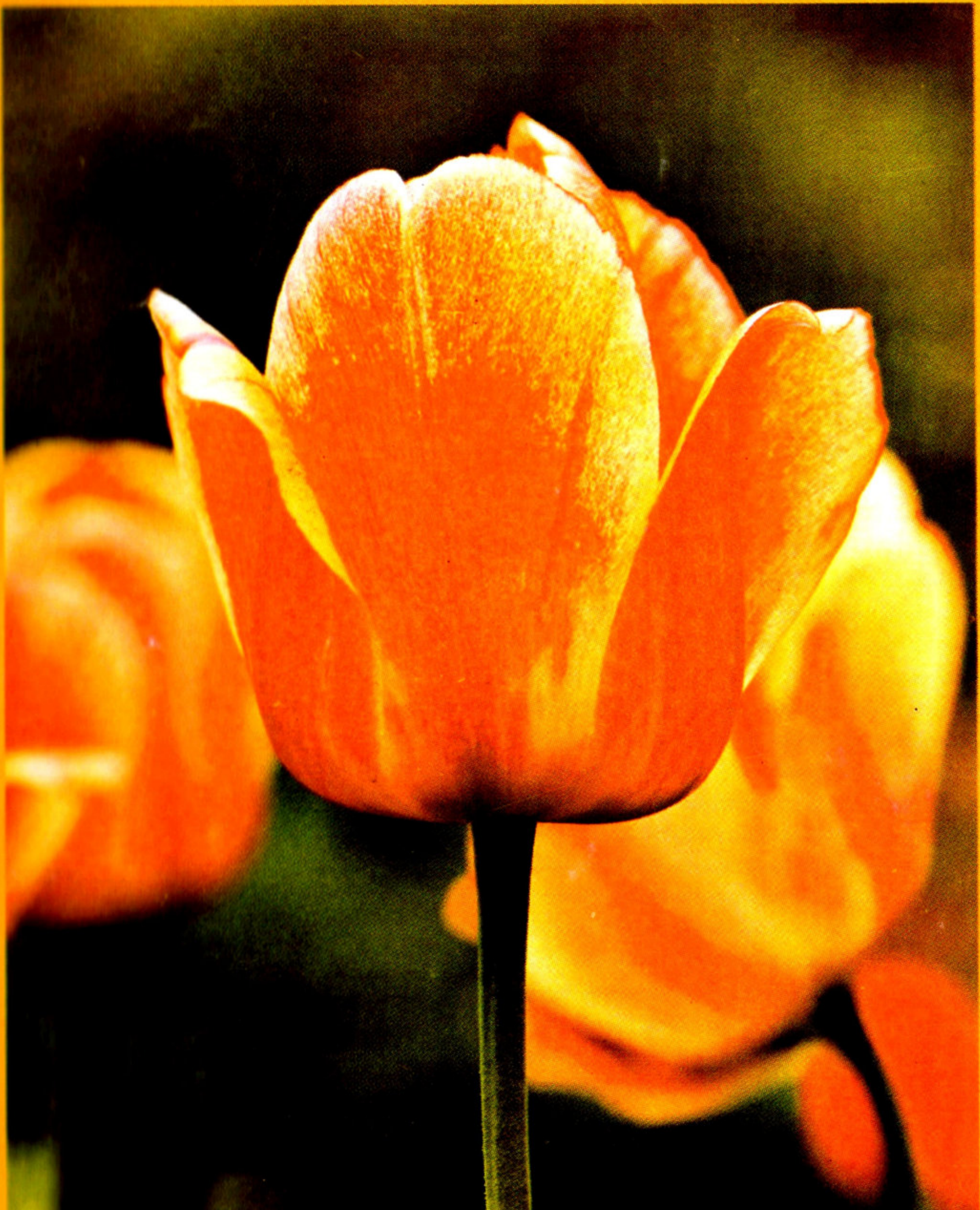
May 06 : Rs. 15

Tulipa: Blossoming

సంగీతము

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక, మే 2006

విషయ సూచిక

శ్రీమాత ప్రవచనములు

శ్రీఅరవిందుల ప్రవచనములు

సంగీత పరమార్థం

లలితకళలు – తత్రాపి – సంగీతం – వీటికి ఉన్న ప్రాచుర్యాన్ని మనవాళ్లు ఈ రోజులలో గుర్తిస్తున్నట్లు కనపడదు. ఎంతసేపూ శాస్త్రసాంకేతిక విజ్ఞానానికే పెద్దపీట వేస్తూ కళాసాహిత్యరంగాలను విస్మరిస్తున్నారు. జాతికి ఇదేమీ అంత ఆరోగ్యపరిణామం కాదు. సమగ్ర వ్యక్తిత్వ వికాసానికి మనసుతోపాటు హృదయాంతరంగాలు కూడా పరిపుష్టం కావాలి. అలా కాకపోతే మనిషి బుద్ధిజీవుడైన రాక్షసుని కంటె కనికిష్టంగా మారే ప్రమాదం ఉంది అంటారు శ్రీఅరవిందులు. కావ్య, కళ, రసాస్వాదనంలో జీవనం రసరమ్యమైతే సమరస భావంతో అది పునీతమౌతుంది. అపుడే జీవితానికి పరిపూర్ణత చేకూరేది. సంగీత, సాహిత్యాలు, కళలు ఆత్మోన్నతికి సహకరించి వ్యక్తిని ఉన్నత చేతనా తీరాలకి ఉన్ముఖం చేస్తాయి. భగవంతునికి దగ్గర చేసే శక్తి సంగీతానికి ఉన్నది. శ్రీమాత 'నాదసుధారసరూపిణి', ".శ్రీమాతా! అరవింద లోచనా సుధా" – అని శ్రీమాతని కీర్తించారట శ్రీ టి.వి. కపాలి శాస్త్రిగారు. మనుష్యులను సంఘటితపర్చి, పరిశుద్ధులను చేసే శక్తి సంగీతానికి ఉంది అంటారు శ్రీమాత. సృష్టి అంతా సంగీతమే! వినగలిగే చెవులే ఉంటే ఎన్ని 'unheard melodies' వినిపించని రాగాలు వినిపిస్తాయో మరి! "రమ్యాణి వీక్ష్య మధురాంశ్చ నిశమ్య శబ్దాన్ పర్యుత్సుకీ భవతి యత్సుఖినోపి జంతుః" అంటారు కవి కులగురువు కాళిదాసు. శ్రీమాతారవిందులు రసరమ్యమైన స్వర రాగ నాదసుధాతరంగాలలో దివ్యానుభూతులు పండించుకోవచ్చునని చెప్పారు. ఆ రకంగా కూడా జీవిత పరమార్థాన్ని సాధించవచ్చు నంటారు. ఈ పావన పరమార్థాన్ని ఆ అవతారమూర్తుల అమృత వాక్కులలోనే అందుకోండి.

– సంపాదకుడు

సంగీత లక్ష్యం – ఆత్మ సాధన

మనలోని చైతన్యాన్ని ఉన్నతశిఖరాలకి చేర్చడంలో సహాయపడటమే సంగీతం పాత్ర. ఇలా కాక మన ఆత్మానందానికి దోహదపడకపోగా మన చైతన్యానికి అడ్డుగోడలు వేసి, కోరికలనీ ఉద్రేకాలనీ ప్రేరేపిస్తే, అది నిజమయిన సంగీత లక్ష్యాలకి భిన్నం కాబట్టి, దానిని వదిలివెయ్యడం నయం.

*

ఈ సృష్టిలో దివ్యత్వం పలు రూపాల్లో వ్యక్తమవుతుంది. సౌందర్యము, కళలు కూడా ఒకే దివ్యస్వరూప రూపకల్పనలే. ఇలా చూస్తే, నిజమైన కళాకారులు అరుదే. కానీ వాళ్లు తప్పక యోగులే అయివుండాలి. నిజమైన ప్రేరణ కోసం యోగుల్లాగే వాళ్లూ తపస్సు చేస్తూ ఎదురు చూస్తారు. ఏ కళాకారుడైనా నిజమైన సౌందర్యాన్ని కళలో వ్యక్తపరచాలంటే, ముందు దాన్ని తన అంతర్దృష్టిలో చూసి అర్థం చేసుకోగలగాలి. అతని కళ అతనికి లోపల కలిగిన సత్యదర్శనానికి బాహ్యాసాక్షాత్కారం. ఇదీ ఒక యోగమే! దీని ద్వారా కళాకారుడు తనలోని ఎన్నో లోకాలకి వెళ్లగలుగుతాడు. ఉదాహరణకి లియనార్డో డవిన్సీ లాటి కళాకారులు తప్పక యోగులే. లియనార్డో నిస్సందేహంగా ఉత్తమ కళాకారుడే – పైగా, అతను ఒక్క చిత్రకళలోనే కాక ఎన్నో కళారూపాలలో ప్రవీణుడు.

సంగీతసాధన కూడా వ్యక్తియొక్క మానసిక, ఆధ్యాత్మిక చింతనలలో ముడిపడి వున్న ఆత్మసాధనే. దురదృష్టవశాత్తు దాని ముఖ్య లక్ష్యాన్ని విస్మరించి కేవలం కళ కోసమే అనో లేక పాశ్చాత్య సంగీతంలో ఒపెరాల్లో, నాట్యానికి వంత పలికేస్తూ సాగుతోంది. ఈ రోజుల్లో తారసపడే సంగీతం ఈ కోవదే.... దీనికి ఒకవేళ ఏదన్నా ప్రత్యేకతంటూ వుంటే – శైలిలో వుండొచ్చు. అంతే. నిజానికి ఇటువంటి సంగీతాన్ని చిన్న చూపు చూడక్కరలేదు. దీన్ని కూడ ఉన్నత కళని వ్యక్తీకరించేందుకు వాడవచ్చు. దేనినైనా వాడే విధానంబట్టీ, వాడే ఉద్దేశాన్నిబట్టీ తేడా వస్తుంది.

దివ్యత్వం కోసం వాడటానికి పనికిరాని అంశం ఏదీ లేదు. ప్రతిదీ ఉపయోగపడుతుంది... అలాగే సరిగా ఉపయోగించకపోతే చూడ డానికి ఎంతో దివ్యంగా కనిపిస్తూ వున్నా కుక్కగొడుగులా నిర ర్థకమే.

*

ఈ సృష్టిలో ప్రతి వస్తువులోనూ దివ్యత్వం ఉంటుంది. దివ్యత్వం వైపు దృష్టి మరల్చినపుడే అది వెలికివస్తుంది. ఈ నియమం సంగీతానికీ వర్తిస్తుంది.

*

చక్కని సంగీతశైలి కేవలం ఒక చక్కని పరికరం లాంటిది. ఆ పరికరం ఎంత బాగుంటే అంత మంచిదే కానీ... దాని లక్ష్యం భగవదర్పణ కాకపోతే అది ఓటికుండలాగా నిరర్థకమే. చాలా మంది కళాకారులతో వచ్చిన చిక్కేమిటంటే, వాళ్లకి తాము స్వతంత్రులమనీ భగవంతుని దెశలో చూడనక్కరలేదనే ఆపోహ వుంటుంది. దివ్యరచనలో కళానైపుణ్యమూ భాగమే కనుక, దివ్య త్వాన్ని పుడమిపై అభివ్యక్తీకరించే మహాకార్యంలో తన స్థానమే మిటో తెలుసుకుని తగిన రీతిలో వుండాలి. అత్యుత్తమ కళ యొక్క లక్ష్యం అదే. నిజమైన కళాకారులు భౌతిక ప్రపంచానికీ దివ్యప్రపంచానికీ మధ్య వారధులు. ఇలా చూస్తే, కళకీ యోగా నికీ ఎక్కువ వ్యత్యాసం లేదు. అయితే, కళాకారుడికి ఈ సత్య జ్ఞానం వుండదు, కేవలం లీలగా ఓ భావనే వుంటుంది. అలా అని అందరూ అలా కాదు. తమ లక్ష్యం గురించి జ్ఞానం వున్న కళా కారులు కొంతమంది నాకు తెలుసు. వాళ్లు ఆ జ్ఞానంతోనే కృషి చేస్తారు. తమ వ్యక్తిగత అభిప్రాయలకంటే, తమ కళని భగవ దుపాసనగా తలచి, తమకీ భగవంతుడికీ వున్న సంబంధాన్ని చూపేందుకే నియోగిస్తారు.

మధ్య యుగాలలో దివ్యత్వాన్ని వ్యక్తీకరించడమే నూటికి నూరు పాళ్లు కళకి లక్ష్యంగా వుండేది. ఈ రోజుల్లో మనం వారిని 'అనాగరిక' చిత్రకారులంటాం కానీ, వాళ్లకీ యూరపులో ఎన్నో Cathedrals నిర్మించిన కళాకారులకీ కూడా కళ అంటే భవగదా

రాధన తప్ప వేరు దృష్టి లేదు. ప్రాచీన భారతదేశంలోని అన్ని నిర్మాణాలు, శిల్పాలు, చిత్రాలు దివ్యత్వాన్ని దివిలోంచి భువికి తేవాలనే ప్రేరణలోంచే జనించాయి. భక్త మీరాబాయి పాటలైనా, శ్రీ త్యాగరాజు కీర్తనలైనా, భారతదేశంలోని అనేకానేక సాధువుల, భక్తుల, ఋషుల రచనలైనా — అన్నీ ప్రపంచంలోని అత్యున్నత కళాత్మకతకి గీటురాళ్లే

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: బి. వరలక్ష్మి

వినిపించే రాగాల వెనుక

ప్రశ్న: బాహ్య సంగీత శైలికి పరోక్షంగా ఉండేది ఏమిటి?

భావోద్వేగాలు, ఆలోచనలు, అనుభూతులు, ఆకాంక్షలు — వీటికి స్వరరాగబంధ వ్యక్తీకరణ సంగీతము. వీటికి ఒక ప్రసార సీమ ఉన్నది. అక్కడ నుంచి స్మృతిపేయమైన శబ్దాకృతిగా ఇవి ఆవిష్కృతమౌతవి. అనుభూతి ప్రేరణలో సుసంగీతజ్ఞుడు చెవి కింపైన సంగీతాన్ని స్వరపరుస్తాడు. అంతగా సంగీతజ్ఞానం లేని వానిలో కూడా ఉన్నతమైన అనుభూతి ప్రేరణలు ఉంటాయి. కాకపోతే సుస్వరమేళవింపు చేతకాక ఇతని సంగీతసృష్టి పేల వంగా అనాసక్తంగా మిగిలిపోతుంది. కాని ఒక్క విషయం. సంగీతంయొక్క శబ్దాకృతినికాక దాని మూల ఉత్పత్తిస్థానము నందు కోగలిగినపుడు నీ ఆస్వాదన వేరుగా ఉంటుంది. సంగీతానికి శబ్ద రూపముకంటె దివ్యమైన అంతఃప్రేరణ ముఖ్యం. అంతఃప్రేరణతో కూడిన భావస్ఫూర్తిలేని సంగీతం యాంత్రికమై నిస్సారంగా ఉంటుంది. ఆస్వాదయోగ్యంగా ఉండదు. బాహ్యరూపము కంటె దివ్యమైన ఉన్నత భావస్ఫూర్తి సంగీతానికి ప్రాణప్రదము. ఇది లేని సంగీతము శబ్దాల రణగొణ ధ్వని మాత్రమే.

*

ఉద్దండులైన సంగీతజ్ఞులచేత స్వరకల్పన చేయబడిన కొన్ని సంగీతాలు పాండిత్యస్ఫోరకంగా ఉంటూ వారి సంగీత నైపుణ్యా తను ప్రకటిస్తాయే తప్ప భావస్ఫూర్తితో రసవత్తరంగా ఉండవు. అందువల్ల అవి యాంత్రికంగా పేలవంగా ఉంటాయి. మానవ సృష్టి ఏదైనాకానీ దానికి భావప్రేరణ (inspiration) అతిముఖ్యం. భావో ద్వేగం ఎంత ఉన్నతమైనదో అంత ఉన్నతంగానూ భావ ప్రక టన ఉండాలి. (కళా) సాంకేతికనైపుణ్యాం (technique) అప్రధాన మని నేను అనను. ఇదీ అత్యావశ్యకమే. కాకపోతే inspiration కే ప్రథమస్థానం.

సంగీతము యొక్క జీవలక్షణం దాని ఉత్పత్తి స్థానముపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

ప్రశ్న: మూల ఉత్పత్తిస్థానము అంటే అర్థం!

జన్మస్థానము. నదికి జన్మస్థానము నీటి ఊట అయినట్లుగా.

ప్రశ్న: ప్రతిదానికి ఒకటికంటె ఎక్కువ జన్మస్థానములు ఉంటాయా?

సర్వభౌతిక జీవనులకు మూలము, ప్రాణిక మానసిక చైతన్యములు. వీటికి కూడా వీటి తాలూకు ఉత్పత్తి స్థానము లుంటవి. అది వేరే విషయం. పోతే, భౌతికముగా అభివ్యక్తమయే ప్రతిదానికీ ఆధారభూతమై మౌలికంగా ఉండేది ఒక్కటే ఉన్నత సత్యము. (సత్యేసర్వం ప్రతిష్ఠితమ్) సత్యము లేకుండా ప్రపం చమే లేదు. సత్యచైతన్య శక్తుల ప్రచోదనల వలననే జీవితము అభివ్యక్తమై, నిలిచి, సాగుతోంది. లేకుంటే ఇక మిగిలేది ఏమీ ఉండదు.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

వివిధ సంగీత ప్రేరణలు

ప్రశ్న: ఏ స్థాయి – నుంచి సాధారణంగా సంగీతం ఉత్ప న్నమౌతుంది?

వివిధ స్థాయి లున్నాయి. సంగీతమంతా వున్నత ప్రాణికం నుండి వస్తుంది. ఒక్కొక్కప్పుడిది విపరీతాకర్షణతో, నరాల్ని మెలి పెట్టేంత వుద్రేకపూరితమై, ఆటవిక (vulgar) లక్షణంతో వుంటుంది. ఇది చికాకు కల్పించకపోయినా నరాల మూలాలని పట్టుకుం టుంది. ఈ రకం సంగీతం ప్రాణికస్థాయిదని చెప్పవచ్చు. దీనికి పూర్తిగా భిన్నమైనది, చైత్యమూలమైన సంగీతం. ఆ సంగీతం అత్యంత తేజోవంతమై నిన్ను పూర్తిగా పరవశింప చేస్తుంది. ఇటువంటి సంగీతాన్ని కావాలనుకున్నవారు కూడా దానిని ప్రాణికమార్గం ద్వారానే సాధించగలిగే సమర్థులు కావాలి. దానికి కావల్సిన బలం, వైభవం ప్రాణిక స్పందన నించే స్వంతం చేసుకోగలగాలి. లేకపోతే అది అందనంత వున్నత స్థాయిలో ఎలా వున్నదలాగే వుండిపోతుంది. అత్యున్నత స్ఫూర్తి పొందిన వాళ్లు కూడా నేలబారుగా వుండిపోవడానికి, వారి ప్రాణికంలో కదలిక లేకపోవడమే కారణం. ఆధ్యాత్మిక సాధనలవల్ల వారి ప్రాణికం పూర్తిగా నిశ్చేతనమయిందని చెప్పక తప్పదు. సంగీతం భౌతికంగా ప్రభావితం చేస్తుంది. కాని ఎవరైనా సంగీతం మూలా నికి సంధానించినప్పుడు వారిలో ఏదో వొక అద్భుతం చూడగలం. అయితే బాహ్యంగా దానిలో కొద్దిపాటి శ్రావ్యత తప్ప యింకేమీ వుండదు. అందులో స్వరసామరస్యం బలంగా వుండదు. అదే ప్రాణికాన్ని రంగంలో దింపితే వచ్చే స్పందన చాలా బలంగా వుంటుంది. దీనిని వున్నత కేంద్రానికి తీసుకుపోగలగడమే సంగీత ప్రావీణ్యానికి గీటురాయి.

సంగీతానికి మధ్యవర్తి కావాలి. లేకపోతే చాలా కష్టం. సంగీతానికుండే ప్రత్యేకతే అది.

సాహిత్యం, కవిత్వం, చిత్రలేఖనం లాంటి ప్రతి కళలాగే సంగీతం కూడా వొక లలితకళ. వ్యక్తి సృజనాత్మకతయొక్క

అసలు విలువ, వారు పొందిన స్ఫూర్తిస్థాయి, ఉన్నత ఉత్పత్తి స్థానం మీద ఆధారపడి వుంటుంది. కాని దానిని వ్యక్తపరచే విధానము, ప్రాణికశక్తి మీద ఆధారపడుతుంది. పూర్తి పరిణతికి రెండూ అవసరమే. ఇది చాలా అరుదు. సాధారణంగా దేనికైనా ప్రాణికమే అవసరమౌతుంది. ఇతర రకాలైన సంగీతాలు కూడా మన కున్నవి. హోటళ్లలో, సినిమాల్లో పాడే బృందరాగాలు. ఏదైనా సంగీతమనేది వొక అసాధారణ ప్రతిభ. అదే సంగీతానికి విలక్షణమైన అతి సాధారణత్వం, పామరత్వం కూడా వుంటుంది. ఏమైనా అది ముమ్మాటికీ అసాధారణ ప్రతిభే. నరాల మూల ల్లోంచి పట్టి కుదిపే దాని పట్టునుంచి తప్పించుకోవడం అసాధ్యం. ప్రాణికంగా, ప్రాణికస్పందనలతో చాలా గొప్పగా చేసిన సంగీతం అద్భుతం. అయితే రెండో వైపు సంగీతం మాత్రం చాలా భయంకరంగా వుంటుంది.

అత్యున్నత స్థాయి నించి ప్రాణికాన్ని అభివ్యక్తీకరించే ప్రాణికశక్తిని వూహించుకో. మహోన్నత స్ఫూర్తి, సాధనలతో స్వర్గద్వారాలన్నీ నీ కోసం తెరుచుకుంటాయి. అదొక అత్యద్భుత అనుభూతి. సీజర్, ఫ్రాంక్, బీథోవన్, బాక్ (Bach) మరికొంత మంది బాణీలు యీ స్ఫూర్తిని, శక్తిని కలిగివుంటాయి. కాని యిదంతా క్షణికం. శాశ్వతమైనది కాదు. ఒక కళాకారుడి పరి పూర్ణకృషిని యీ స్థాయిలో అంచనా వెయ్యలేము. ప్రేరణ అనేది మెరుపు లాంటిది. ఒక్కొక్కసారి అది నీ కృషి కొనసాగించే వరకూ ఉంటుంది. ఆ సమయంలో ఏకాగ్రతతో సంసిద్ధమయితే, హఠాత్తుగా అది శక్తినంతా కూడ గట్టి అత్యున్నతస్థాయికి తీసు కుపోయి అత్యద్భుత కాంతులతో నిండిన ఊర్ధ్వలోకాలలో ఓల లాడిస్తుంది. అనేక సంవత్సరాలు, అత్యంత శ్రమతో సాధించిన యోగఫలితాన్ని క్షణంలో సిద్ధింపజేస్తుంది. ఇంత గొప్ప అను భవం తరువాత కూడా కొందరు పతనమైపోతారు. ఎందుకంటే వారికి దివ్యచైతన్య కృప లేకపోవడమే. ఈ అనుభవం ఆనవాళ్లు కూడా వారిలో మిగలవు. యోగంతో పాటు దివ్యచైతన్యాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని సంసిద్ధులయినవారికి యీ అనుభవం కల

గడమే కాకుండా వారిలో అది స్థిరపడిపోతుందన్నది నిస్సందేహం.

ప్రశ్న: గొప్ప వాగ్గేయకారులకు సంగీతం ఏ రూపంలో వస్తుంది? స్వరసమ్మేళనంగానా లేక మనకు వినపడే (పదముల కూర్పు) దానివల్లనా?

అది ఆ గాయకుడిని బట్టి వుంటుంది. ఉదాహరణకి ఇక్కడ మన భారతదేశంలో అంతగా శాస్త్రీయమైన స్వరసామరస్యం లేక పోవటంవల్ల melody లోనికి అనువదించబడింది. ప్రాణిక స్థాయిలో వెంటనే అందులో వొక స్వరసామరస్యం యేర్పడుతుంది. అది దానికి అంతకు మునుపు లేని ప్రాభవాన్ని, నిండుదనాన్ని సంతరించిపెడుతుంది.

ప్రశ్న: శ్రావ్యతే సంగీతమౌతుందా?

సంగీతమంటే శ్రావ్యతే కాదు. అసలు సంగీతమంటే అనేక ధ్వనుల సమ్మేళనం. ఆ ధ్వని సమ్మేళనంలో శ్రావ్యత కూడా వొక భాగంగా వుంటుంది.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: నడిమింటి విజయలక్ష్మి

పాశ్చాత్యసంగీతము – భారతీయసంగీతము

ప్రశ్న: పాశ్చాత్యసంగీతానికి, భారతీయసంగీతానికి మధ్య అంతరానికిగల కారణమేమిటి? అది వాటి మూలంలోనా, లేక పాడే తీరులోనా?

అది రెండింటిలోను వున్నది, కాని తలక్రిందులైనట్లుగా అనిపిస్తుంది.

అత్యంత తీవ్రమైన మనోప్రేరణ పాశ్చాత్య సంగీతంలో కలుగుట చాలా అరుదు; చైత్యపురుషసత్తానుండి ఉత్పన్నమగుట కూడ చాలా అరుదు. అది ఉన్నత భూమికల నుండి రావాలి, లేదా ప్రాణికమైనా కావాలి. కొన్ని అరుదైన సందర్భాలలో తప్ప,

దానిని పాడే తీరు చాలావరకు ప్రాణికంగానే వుంటుంది – ఉన్నత భూమికలనుండి వస్తే మాత్రం అది ఎంతో ఆసక్తికరమైనదిగాను, శక్తివంతమైనదిగా, అద్భుతంగానూ వుంటుంది. కొన్నిసార్లు, ముఖ్యంగా మతపరమగు సంగీతమైనప్పుడు, అది చైత్యపురుషసత్తా నుండి వెలువడుతుంది, కాని ఎప్పుడో కాని అలా జరుగదు.

చక్కని గాయకుల గళం నుండి వెలువడే భారతీయ సంగీతపు మూలం ఎల్లప్పుడూ చైత్యపురుషసత్తాలో వుంటుంది; ఉదాహరణకు, రాగాలకు మూలం చైత్యపురుషసత్తా, అవి అక్కడ వెలువడుతాయి. మనో[ప్రేరణ ఎల్లప్పుడూ పైనుండి రాదు. కాని భారతీయ సంగీతం చాలా బలమైన ప్రాణికంలో రూపుదిద్దుకొనియుండుట చాలా అరుదు. అందుకు భిన్నంగా దాని మూలం అంతరంగ సన్నిహితమైనది. నేను భారతీయ సంగీతాన్ని చాలా బాగా విన్నాను; కాని ప్రాణికశక్తిగల భారతీయసంగీతాన్ని చాలా అరుదుగా విన్నాను. బహుశః నాలుగైదు సార్లకు మించకపోవచ్చు. కాని చైత్యపురుష సత్తా ఆధారంగా ఉన్న భారతీయ సంగీతాన్ని చాలాసార్లు విన్నాను; అది దాదాపు సూటిగా భౌతిక పరివర్తనను కలుగజేస్తుంది. అప్పుడు నిజంగా ఏకాగ్రత వహించాలి. ఎలా చెప్పాలి?! అది సున్నితము, సుకుమారము అయిన అంశం కదా! తీవ్రమైన ప్రాణికస్పందనలు వుండనందున, వ్యక్తి దానిలో అతి సులభముగా లీనమైపోవచ్చు, ఆ సంగీతపు చైత్యపురుష సత్తా, మూలానికి తిరిగి చేరుకోవచ్చు. దాని ప్రభావం నీపై ఎలా వుంటుందంటే మత్తు పారవశ్యంలో మైమరచినట్లుగా వుంటుంది. కొంతమేరకు పారవశ్యంలో మునిగిపోయేలా చేస్తుంది. అలా వింటూ నిన్ను నీవు మరచిపోతే నీలో మెల్లమెల్లగా కదలికలు ప్రారంభమవుతాయి. క్రమక్రమంగా చైత్యపురుషసత్తలోనికి జారుకుంటావు. కాని నీవు కేవలం బాహ్యాచైతన్యంలోనే గనుక వుండిపోతే, ఆ సంగీతం ఎంత సున్నితమైనదంటే నీ ప్రాణికంలో ఎలాంటి స్పందన కలిగించదు. ఒక జడుడిలా వుండిపోతావు. ఒక్కోసారి ప్రాణికశక్తితో నిండి వుండి ఎంతో ఇంపుగా వుండేది.

నా మట్టుకు నేను ఆ సంగీతాన్ని చాలా ఇష్టపడతాను, ముఖ్యంగా హావభావయుక్తమై సంగీతప్రధానంగానే ఉండేదానిని. తర్వాత లెక్కలేనన్ని మార్పులతో పరిణతి చెందుతుంది. ఏ దిశగా పరిణతి చెందినా దాని ప్రధాన లక్షణం అలాగే వుంటుంది. యూరప్ దేశంలో గాయకులుండేవారు. వారు నిజమైన గాయకులు. వారిలో కూడా ఇలాంటి లక్షణమే వుండేది. బాక్ (Bach) కు వుండేది. అతను ఆ విధంగానే చేసేవాడు. మొజార్ట్ (Mozart) కు కూడ వుండేది. అతనిది నూటికి నూరుపాళ్ల సంగీతం. మరోదానిని వ్యక్తపరచే వుద్దేశ్యం అతనికి లేదు. అది సంగీతం సంగీతం కోసమే. కాని ఆ విధంగా కొన్ని రాగాలను తీసుకొని కొన్ని హెచ్చుతగ్గులతో ఆలాపించుట (ఈ హెచ్చుతగ్గులు అనంతమైనవి) నిన్ను విశ్రాంతిలోకి నెట్టుటకు అద్భుతంగా పనిచేస్తుందని నాకనిపిస్తుంది. నీలో లోపలికి వెళ్లిపోతావు. అప్పుడు నీవు సిద్ధంగా వున్నట్లయితే అది నీకు చైత్యపురుష చైతన్యాన్ని కలుగజేస్తుంది: అదే నిన్ను బాహ్యాచైతన్యం నుండి వెనుకకు మళ్లించేది, మరో చోట ప్రవేశపెట్టేది. అంతరంగంలోకి కొనిపోయేది.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: అందుగులపాటి కైలాసపతి, జానకి

ప్రణవాక్షర ప్రతిధ్వనుల ప్రసారాన్ని పట్టుపట్టి
అనంత తాళ ధ్వనులను ఛందోబద్ధం చేసి
అనంతుడి గళాన్ని ఆ గానంలో విన్నాను.

శ్రీఅరవిందులు

(సావిత్రి పుట. 405)

కొంతమంది సంగీత విద్వాంసులను గురించి శ్రీమాత

ప్రముఖులైన ఆధునిక సంగీతవిద్వాంసులలో చాలామంది సంగీత సృష్టి చేసినప్పుడు, వారి చైతన్యం ఉన్నత చైతన్యంతో సంసర్గాన్ని పొందింది. సీజర్ ఫ్రాంక్ అంతఃస్ఫూర్తితో ఆర్గాన్ వాయించినప్పుడు, అతని అస్తిత్వం చైత్యపురుషసత్వానికి తెరుచుకుంది. అతను ఆ చైతన్యంలో ఉంటూ చాలామటుకు దానిని వ్యక్తీకరించాడు. బీతోవన్, తొమ్మిదవ స్వరమేళనం కూర్చినప్పుడు అతనికి ఉన్నతలోక సంసర్గంతో పాటు అది భూవాతావరణంలోకి అవరోహణం దృశ్యమానమైంది. వాగ్నర్‌కు దృఢమైన, శక్తివంతమైన సూచనలు నిగూఢ లోకాలనుంచి అందేవి. అతనికి మార్మికమైన సహజప్రేరణ, నిగూఢ బుద్ధి కలిగి దానిని నుండి గొప్ప స్ఫూర్తిని అందుకునేవాడు. కాని అతను చాలామటుకు ప్రాణిక పరిధిలోనే పనిచేశాడు. తరచూ అతని మనస్సు జోక్యం చేసుకుని అతని స్ఫూర్తిని యంత్రప్రాయ మొనర్చింది. అతని సంగీతం, చాలా శక్తివంతమైనప్పటికి, చాలా భాగం బాగా కలగలసిపోయి, ఎక్కువసార్లు అస్పష్టతతో, నీరసంగా ఉండేది. కాని, ఎప్పుడైతే అతను ప్రాణిక, మానసిక పరిధులను అతిక్రమించగలిగి, ఉన్నత భూమికలను చేరగలిగాడో, అతను పొందిన స్ఫూర్తి, 'పార్సిఫాల్' లోని 'ట్రిస్టా' లో కొన్ని భాగాలు, అందులోని చాలా చివరి ఘట్టాలు, అసాధారణమైన సౌందర్యాన్నందుకున్నాయి.

*

మనస్సుకు ఎగువగా ఒక క్షేత్రం ఉన్నది. దానిని మనం సామరస్య ప్రపంచం అంటాం. దానిని గనక నీవు చేరగలిగితే, భూమి మీద ఏది ఏ విధంగా ప్రకటితమౌతున్నా దానికి మూలమైన సమస్త సమరసభావమూ అక్కడ చూస్తావు. ఉదాహరణకు, ఒక రకమైన ఒరవడి కలిగి, శ్రేష్ఠమైన స్వరాలు కొన్ని మాత్రమే కలిగిన సంగీతం, ఇద్దరు కళాకారులు ఒకరి తర్వాత మరొకరు సృజించినది తీసుకుందాం. ఒకటి బాక్ స్వరాకృతి, మరొకటి

బీతోవన్ స్వరాకృతి. శాస్త్రపరంగా ఆ రెండు పద్ధతులు ఒకటి కావు. వినటానికి ఎంతో తేడా; అయినా అంతస్తత్వంలో అవి ఒకటే. తేడాలేని ఒకే చైతన్యస్పందన, విశిష్టమైన సామరస్యతా పూర్వకమైన ఒకే కెరటం ఇద్దరు కళాకారులనూ స్పృశించింది. బీతోవన్ ఎక్కువ భాగాన్ని అందుకున్నాడు. కాని అతనిలో అది అతని మానసిక నవ్య కల్పనలతోను, మధ్యస్థ మార్పులతోను కలగాపులగమయింది. బాక్ తక్కువ అందుకున్నాడు. అయినా అతను అందుకున్నది నిర్మలమైనది (పవిత్రమైంది) ఆ స్పందన చైతన్యపుటావిష్కరణ. అచేతన గర్భాన్ని చీల్చుకుని విజయోత్సాహంతో ఆవిర్భవించిన చైతన్యం. యోగము ద్వారా కళామూలానికి నీవు చేరుకోగలిగినపుడు నీకు సర్వకళలు స్వాధీనమౌతవి.

*

అవును, కొంతమంది సమ్మోహనావస్థలో (Somnabolism) అద్భుతమైన విషయాలు వ్రాస్తారు. కాని, తర్తిణి (Tartini) అటువంటి సమ్మోహన స్థితి పొందినవాడు కాడు. ఆయన వాద్యసంగీత రచనలన్నీ (Sonatas) స్వప్నావస్థలో వ్రాసినవి. కాని, ఇంతకు ముందు చెప్పుకున్న అవస్థ కొంత ప్రమాదకరమైంది.

*

(శ్రీమాత ఒక అనుభవాన్ని వివరిస్తూ ఈ విధంగా చెప్పారు.)

హఠాత్తుగా నేను విన్నాను. అదేదో, భూమి నలుమూలల నుంచి వస్తున్నట్లుగా ఒక రకంగా కొద్దిగా, బీతోవన్ యొక్క స్వరఝరిలోని (Concerto in D. major) తో పోలినది. అటువంటిది వికసిత (మధుర) క్షణాలలోనే వస్తుంది. యాభై వాద్యబృందాలు, సుస్వరంగా ఏకబిగిన పలికించిన స్వరఝరి. అది ప్రకృతి, ఆత్మల కొంగ్రొత్త అనుసంధాన స్వర సమ్మోహనం; ఎంతోకాలం ఎడబాటు తర్వాత దగ్గరైన మైత్రీమాధుర్యం.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: డా॥ టి. ప్రసన్న కృష్ణ

బేయ్‌లౌజ్ (BERLIOZ'S) సంగీతం

ప్రశ్న: మనం చూసిన సినీమాకి సంబంధించి కళాసృష్టిలో వేద నకి ఉన్న స్థానము ఏమిటి? కళాసృష్టికి ఇది ఎంతవరకు దోహద పడుతుంది?

ఇది వ్యక్తులను బట్టి ఉంటుంది. కొంతమందికిది చాలా శక్తివంతంగా సహకరిస్తుంది. బేయ్‌లౌజ్ సంగీతం స్వచ్ఛాతిస్వ చ్ఛమైనది. ఆయన సంగీత దేవత అపరావతారం. దురదృష్టవ శాత్తు శారీరకంగా ఆయన దుర్బలుడు. యోగం వల్ల లభ్యమయ్యే దార్ఢ్యం ఆయనకు లేదు. ఇది ఆయన ప్రధానమైన బలహీనత. ఉద్వేగం, ఉద్రేకం, ఆందోళన – లతో ఈ బలహీనత ఆయన్ని బాగా కలచివేసింది. సంగీతసృష్టి పరంగా మాత్రం ఆయన మహా శక్తివంతుడు. ఒక ఊపు ఊపే శక్తి ఆయన సంగీతానికి ఉన్నది. అందుకే సంగీత అపరావతారం ఆయన.

వ్యధ ఆయన్ని సంగీత స్రష్టగా చేసినది అని అనుకోవడం మానవనైజం; కాని అది నిజం కాదు. ఒకటి మాత్రం గమనార్హం. ఆయన వేదన ఏదీ కూడా సంగీతంగా రూపాంతరీకరింపబడకుండా లేదు. శారీరక బాధకంటె ఆయనలోని సంగీత జీవలక్షణం బలీ యమైనది. ఆయనలోని సౌకుమార్యత ఎలాటి బాధనైనా సంగీ తాత్మకంగా మలిచింది. ఇది చాలా అరుదైన విశేషం. ఎలాంటి కళాస్రష్ట కూడా కళాసృష్టికి కాస్త వ్యవధి తీసుకుంటాడు. ఈయన విషయంలో అలాటిది ఏదీ లేదు. ఈయన సంగీత వ్యక్తీకరణ క్షణంలో జరిగేది. ఏ శారీరక అసౌకర్యం అయినా అది తక్షణమే సంగీతంగా అభివ్యక్తమయేది. నిజం చెప్పాలంటే ఈయన జీవితం సంగీతంతో ఆరంభమై సంగీతంతో ముగిసింది. సంగీతానికి, ఈయ నికి ఉన్న అవినాభావ సంబంధం అంతటి బలమైనది. సంగీతం పట్ల ఆయనకున్న చిత్తశుద్ధి కూడా అంతటిదే. బలమైన ఆధారమే (శరీరం) కనుక ఆయన కుంటే ఇంకా పరమోత్కృష్ట సంగీతాన్ని సృష్టించగలిగి ఉండేవాడు. ఈయన మంచి సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కూడా ఉన్నవాడు. ఈయన సంగీతశైలి స్వచ్ఛమైనది. ఈయన

స్వరసమ్మేళనం అద్భుతం, అనితర సాధ్యం. ఆరువందల స్వర సమ్మేళనలను ప్రదర్శించటం అంటే మాటలా! స్వరప్రస్థానాల మార్పులు చేర్పులు గణితశాస్త్ర ప్రావీణ్యతకి ఏమీ తీసిపోదు. అంత వైవిధ్యం, జటిలత ఉన్నది.

ప్రశ్న: అమ్మా! ఒక ఆఘాతం తగిలి బాధ కలిగినపుడు అది సంగీతంగానో, కవిత్వంగానో, అభివ్యక్తం కాబడవలెనా?

అభివ్యక్తం ఏమిటి? దానంతట అదే ఆనాయచితంగా, వ్యక్తీకరణం కాగలిగే సౌలభ్యం ఉంటేనే మేలైనదిగా ఉంటుంది.

మూలం: శ్రీమాత
అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

సంగీత ఆస్వాదనము ఎలా?

ప్రశ్న: శ్రీమాతా! సంగీతాస్వాదన విధానమేమిటి?

ఈ విషయం చెప్పాలంటే – శ్రోత ముందుగా శ్రద్ధగా ఆంతరంగికమైన నిశ్శబ్దతని పాటించాలి. తానే ఆ సంగీతాన్ని ప్రసారం చేస్తున్న పనిముట్టు కావాలి. అప్పుడు గ్రహణేంద్రియ చైతన్యం ఒక్కటే చురుకుగా వుంటుంది.

ఉత్తమ గానానుభూతి, స్వచ్ఛమైన అద్దంలో కనుపించే ప్రతిబింబంలా వుంటుంది. నిజమైన సంగీతప్రియులూ, వాయిద్య సహకారాన్ని అందించేవారూ, రాగాల్ని కూర్చేవారూ, ఆలపించే వారూ ఈ స్థితిలోనే వుండడం నేనెరుగుదును. ఆలోచనలను అన్నింటిని ఆపి, కావలసినదాని మీద దృష్టిని కేంద్రీకృతం చెయ్యడం ఈ స్థితికి ప్రాతిపదిక. దీని వల్ల అంతరంగపు కవాటాలు తెరుచుకుంటాయి. ఇది శక్తివంతమైన (ఓ ఆధ్యాత్మిక) ప్రక్రియ.

ప్రశ్న: మధుమయీ! మరొకరు ప్రదర్శిస్తున్న సంగీతానందంలోకి మనం ఎలా ప్రవేశించగలుగుతాం?

కొన్ని సమయాల్లో అప్రయత్నంగా యితరుల భావాల్ని సానుభూతితో పంచుకుంటాం. అదే విధంగా మరికొంత సన్నిహితత్వంతో వాళ్ల భావాలతో మమేకమై ఉంటాం. అప్పుడు జరగవలసినవన్నీ సహజంగా జరిగిపోతూ వుంటాయి. అలాగే యితర రణగొణధ్వనుల నన్నిటినీ అరికట్టి, ఏకాగ్రదృష్టితో సంగీతాన్ని విన్నప్పుడు ఆ స్థితే కలుగుతుంది. అదే, ఆ ప్రక్రియకు ఆఖరు దశ అని చెప్పవచ్చు. ఆ స్థితిలో వినవలసిన నాదం ఒక్కటే వినబడటంచేత దానికి సంబంధించిన భావోద్రేకాలన్నీ మనవే అయిపోతాయి. ఇదే యితరులు ప్రదర్శించే సంగీతానందంలో ప్రవేశించకలిగే రహశ్యమార్గం.

ప్రశ్న: అమ్మా! ప్రతి ఆదివారం మీరు వాద్యం వాయించినప్పుడు ఎప్పుడు యింపుగా వుంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు మరీ బాగుంటుంది. కారణం?

కొన్నిసార్లు నువ్వు గానానందాన్ని అనుభవిస్తావు. కొన్నిసార్లు ఆ అనుభూతి కలుగదు. కొన్నిసార్లు దాన్ని యిష్టపడతావు. కొన్నిసార్లు యిష్టపడవు. కొన్నిసార్లు అర్థం చేసుకోగలుగుతావు. కొన్నిసార్లు అర్థం కాదు. కొన్నిసార్లు నేను బాగా వాయిస్తాను. కొన్నిసార్లు అంతా బాగా వాయించను. (నవ్వు)

ఇది చాలా అంశాల మీద ఆధారపడి వుంటుంది. అన్నిటికన్నా అప్పుడు నీవు వున్న పరిస్థితి ప్రధానం. ఇంకా, ఏ భూమిక నుంచి సంగీతం వ్యక్తమౌతున్నదనే దానిపై కూడా ఆధారపడవచ్చు. కొన్ని అందుకోగలుగుతాము, కొన్ని అవగాహన చేసుకోలేము. సాధారణంగా గానం వింటున్నప్పుడు ఉన్న స్థితిపై కూడా ఇది ఆధారపడి వుంటుంది. మంచి పరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడు నువ్వు వింటున్నది బాగుంటుంది. మరొకప్పుడు అసౌకర్యంగా వుంటావు. అప్పుడది అంత బాగుండదు. కొన్ని సమయాల్లో గానం నిన్ను నిద్రమత్తులో ఉంచుతుంది; మరికొన్ని సమయాలలో ఆహ్లాదపరుస్తుంది. కొన్ని సమయాలలో క్రొంగొత్త లోకాలు నీకు తెరుచుకుంటున్నాయనే అనుభూతి కలుగుతుంది. మరికొన్ని

సమయాలలో నాకేమీ తెలియటం లేదంటావు — మొత్తం ఇదంతా నీవు ఉన్న పరిస్థితిపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: డా॥ యన్. రాజేశ్వరి

శ్రీమాత సంగీతము

అమ్మా! మీరు ఆదివారాలలో పియానో వాయిస్తూ, ఆ సంగీతం ఏ సీమనుంచి రావల్సి ఉంటుందో ముందే నిర్ణయిస్తారా?

ప్రారంభించే ముందు ఏ సంగీత స్వరం పలికిస్తానో నాకే తెలియదు. సీమ అంటారా? అది ఎప్పుడూ ఒక్కటే. అందుచేతనే Berlioz సంగీత స్థానం గురించి కొంత అనుభవంతో మాట్లాడ గలుగుతాను. అది నాకు సుపరిచిత సీమయే. శ్రద్ధగా తరుచు దర్శించేదే. నాకు మాత్రం ముందుగా ఏమి వస్తుందో తెలియదు. తెల్లకాగితంగా ఉంటాను. వస్తాను; కూర్చుంటాను; ఏకాగ్రత వహిస్తాను; ఏమి వస్తుందో వేచిచూస్తాను. కొంతసేపటికి నాకు తెలుస్తుంది. ఎప్పుడూ కాదు — రెండో పర్యాయం — మధ్యాహ్నమో, సాయంకాలమో — విన్నప్పుడు తెలుస్తుంది. అప్పుడు అక్కడ నేను కర్తగా ఉండను. నా నుంచి విడివడి గమనిస్తాను. అప్పుడు అదేమిటో తెలుస్తుంది.

మీ సంగీతంలో తరుచు ఆవృతమయే స్వరప్రాధాన్యత .(the significance of the tune) ఏమిటి?

కొంత ఇబ్బంది గందరగోళం తర్వాత స్వరం (స్థిరపడి) వ్యక్తీకరింపబడుతుంది. ఇది నీవు గుర్తించే ఉంటావు. ఒక సమస్యకి పరిష్కారంవలె వస్తుంది. చైతన్యస్థాయిలో ఇదొక ముందడుగు; ప్రగతి; ఒక కాంతిప్రసారము. సాధనలో అంతరంగ పరివర్తనాలను పోలి ఉంటుంది నా సంగీతం. ఒక్కొక్కప్పుడు ఒకో విధంగా — ఒక కష్టం, ఒక సమస్య, ఒక దుష్ప్రవర్తన — అధిగ

The Mother, playing on the organ

... the inner music's hidden key
That guides unheard the surface cadences.

Sri Aurobindo
(*Savitri*, p. 194)

మింపబడినట్లుగా ఉంటుంది. బలంగా (ఆ సంగీతం) పునరావృత మౌతూ ఉంటుంది. పిమ్మట ఇందుకు సమాధానంగా చైతన్య ప్రకట ప్రస్ఫుటమౌతుంది.

ఈ సంగీతాన్ని అర్థం చేసుకోవటం కష్టం – ప్రధానంగా పాశ్చాత్యబుద్ధికి. సాధారణంగా పాశ్చాత్యులకు ఇలాంటివేమీ అర్థం కావు. ఈ భావాలు వారికి అంత సులువుగా పట్టుబడవు. భారతీయ రాగజ్ఞానం ఉన్నవాళ్లే ఆ సంగీతాన్ని మెచ్చుకోగలుగుతారు. ఇక్కడ రూపం, సంప్రదాయం, గుర్తులు (notations) – సంబంధించిన నియమాలు అంతగా పాటింపబడవు.

క్రీడస్థలంలో మీ సంగీతం వింటూ ధ్యానం చేసేటప్పుడు ఏమి చేయడానికి ప్రయత్నించాలి?

ఆ సంగీతం లోతైన భావాలను ప్రేరేపిస్తుంది. ఇదే దీని లక్ష్యము. ఇది వినటానికి వీలైనంత నిశ్చలంగా నిశ్శబ్దంగా ఉండాలి. ఈ నిశ్శబ్దంలో జీవునిలోని ఒక భాగము నిర్లిప్తమై సాక్షి భూతంగా ఉంటుంది. ఆ స్థితిలో సంగీతం నీ భావోద్వేగాలపై ఎలాంటి ప్రభావం కల్గిస్తుందో గమనిస్తావు. ఆ నిశ్చల నీరవ స్థితిలో పారవశ్యం (semi-trance) పొందుతే అది ఎంతో మేలైనది.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

సంగీతము, కళలు, కవిత్వం – వీటికి మన పూర్వులు ఎంతటి విలువ ఇచ్చారో ఇప్పటివారికి బొత్తిగా తెలీదు. ఈ భూమిని మొత్తం అంతా కేవలం చీమలపుట్ట గానో, ఓ పెద్ద తేనె పుట్టగానో భావించే స్థాయికి మారిన యుగం ఇది.

శ్రీఅరవిందులు

సంగీతము – సాధన

ఈనాటి సంగీతము గానములలో పాల్గొన్న ఆశ్రమవాసులకు: ఈ పర్యాయం ఎంతో అభివృద్ధి ఉన్నట్లు శ్రీఅరవిందులు, నేను భావించాము. కేవలం దాని బాహ్యా కార్యనిర్వహణలోనే గాక, వెనుకనున్న ఉన్నత ఆదర్శం, ఏకాగ్రతలో, అంతరంగ వైఖరిలోను అభివృద్ధి గమనార్హం. మీ అందరికీ ఆశీస్సులు.

*

నాకు సంగీతం అంటే యిష్టం లేదన్న వదంతిని యెవరు వ్యాపింపచేస్తున్నారో నాకు తెలీదు. ఇది యెంత మాత్రం నిజం కాదు. నాకు సంగీతమంటే ఎంతో ఇష్టము. కాని ఇది వినేవారు ఐదారు గురుకి మించకూడదు. చిన్నసమావేశము అయితే బాగుంటుంది. చాలమంది శ్రోతలతో కూడిన పెద్ద గుంపు అయితే ఒక సామాజిక సమావేశమై మంచి వాతావరణం ఉండదు.

*

మీరు నిరంతరం సంగీతసాధన రచనా వ్యాసంగాలలో లీనమై ఉంటుండటం మంచిదే. ఎందుకంటే ఆ ప్రక్రియల్లో మీ స్వభావం, మీ అంతర్గత అనుభవమును గుర్తిస్తుంది. అది మీ ప్రాణిక శక్తిని పోషించి సమతూకంలో ఉంచుతుంది.

సాధన గురించి మిమ్ములనొకటి అడగదలుచుకున్నాను. మీరు సంగీతం ద్వారా (ఆధ్యాత్మిక) సాధన ఎందుకు చేయరు? సాధనకు ధ్యానం ఒక్కటే మార్గం కాదు. సంగీతం ద్వారా భక్తి, ఆకాంక్ష పెంపొందుతాయి. అవి మీ స్వభావానికి వాస్తవరూపాన్ని ఇస్తాయి. ధ్యానము, ఏకాగ్రత వాటంతట అవి వస్తే సరే – లేకపోతే వాటిని బలవంతంగా తీసుకురావల్సిన అవసరం లేదు.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: బి. నరసింహాయ్య

ఉత్కృష్టనాదం

ప్రశ్న: నాదము కేవలం భౌతికప్రపంచ సంబంధమైనదా.. లేక ఇతర భూమికల్లోనూ ఉంటుందా?

అక్కడ కూడా ఉంటుంది.

ప్రశ్న: అదీ ఇక్కడ వంటిదేనా?

సకల అభివ్యక్త లోకాల్లోనూ నాదం తప్పక ఉన్నది. విన గలిగేవారి కది వినిపిస్తుంది. కొన్ని నాదాలు ఉన్నతోన్నత లోకాలకు సంబంధించినవి. నిజానికి వాటి నాదాలతో పోల్చుకుంటే మన ప్రపంచనాదాలు రణగొణ ధ్వనులు. ఉదాహరణకు కొన్ని సంగీత సామరస్య లోకాలున్నాయి. అక్కడ వినిపించేదీ ఈ లోక సంగీతానికి జన్మస్థానమే అయినా వాటితో పోలిస్తే భౌతిక ప్రాపంచిక సంగీతం అనాగరికం, ఆటవికంగా ఉంటుంది. అది విన్నవారికి ఈ లోకంలో ఎంతటి పరిపూర్ణ సంగీత ఉపకరణం ఉన్నా అందుకు సరిపోదు అనిపిస్తుంది. మనిషి తయారుచేసుకున్న వాద్యాలలో వయోలిన్ చాలా పవిత్రనాదం పలికిస్తుంది. అయినా కూడా ఆ సూక్ష్మ సామరస్య లోకాలలోని మధురనాదాలు కంటె ఇది చాలా అల్పమైనదే.

మానవ గాత్రము పరిపూర్ణ స్వచ్ఛత కలిగి ఉన్నప్పుడు దాని ముందు ఏ భౌతిక వాద్యసంగమమైనా చాలా అల్పంగా ఉంటుంది. అయినా దాని కాఠిన్యం, మొరటుతనం దానికి లేక పోలేదు. ఉన్నతసీమలో ఉన్నపుడు నిజమైన సంగీత మేమిటో తెలుస్తుంది. ఈ సీమలో (world of harmonies) ఉన్నపుడే సంగీతమంటే నిజమైన అవగాహన ఉంటుంది. పరిపూర్ణ స్పష్టత ఉంటుంది. నాదంతో భావం, స్వరవైవిధ్యం, సూక్ష్మ భేదాలు అవగాహన ఔతవి. ఇది భావాలకి, సంవేదనలకి అతీతమైన ఆత్మాశ్రయమైన స్థితి లోనే సాధ్యం. అత్యంత ప్రతిభావంతులైన సంగీతజ్ఞులు (కళాకారులు) ఈ స్థితిలోనే ఉంటారు. మనమున్న ఈ భౌతిక ప్రపంచము మొద్దుబారినది. ఒక వ్యంగ్యచిత్రం లాంటిది.

*

చైతన్యము ఎలా పని చేస్తుందో నాకు తెలుసు. పియానో వాయించాలన్నా, చిత్రలేఖనంలో అయినా హస్తాలు సచైతన్యం కావాలి. బుద్ధికి వశం కాకుండా హస్తాలు తమకు తాముగా జాగృతమవాలి. బుద్ధి ఎక్కడో ఉంటుంది. దానికి ప్రాధాన్యత ఉండదు.

*

ప్రశ్న: తప్పుగా అపరిపూర్ణంగా పనిచేయకుండా హస్తాలను చైతన్యవంతం కావించటం సాధ్యమా? దానికి మార్గమేమిటి దివ్యమాతా?

చిత్రకారులు, శిల్పులు, సంగీతవిద్వాంసుల (ప్రత్యేకంగా పియానో వాయించేవారి) హస్తాలు సాధారణంగా చైతన్యవంతంగా ఉంటాయి. అందుకే అవి నైపుణ్యంతో చలిస్తాయి. ఇది శిక్షణ మీద ఆధారపడి ఉంటుంది.

మూలం: శ్రీమాత
అనువాదం: టి. కోటేశ్వరరావు

అన్ని కళారూపాలలోకీ సంగీతమే శ్రేష్ఠమైనదా!

మీరు ప్రతిపాదించిన అంశం – కవిత్వం కంటె సంగీతం ఉన్నత శ్రేణిది – అనే దాని గురించి ఏం చెప్పాలో నాకు తెలియదు. ఎందుచేతనంటే నా సంగీత ప్రశంస రూపరహితము, అవ్యక్తము. అయితే పద్యకావ్యము విషయానికి వస్తే సాధికారంగా సులువుగా వ్రాయగలను. అయినా రెండు కళారూపాల మధ్య కొలమానము అవసరమా? దేని గొప్ప దానిదే. దేని పద్ధతిలో అది దివ్యానంద అభిరుచుల అవధులను స్పృశింపచేయగలదు. సంగీతం దాని సారంలో నిస్సంశయంగా అనంతానికి అత్యంత సన్నిహితంగా తీసుకుపోగలదు. ఎందుచేతనంటే సంగీతము పూర్తిగా రోదసీ

వాహికమైన శబ్దాన్ని ఆలంబనం చేసుకొని ఉంటుంది. (మరో చివర పదార్థంలో బంధితమైనప్పటికి, వాస్తు శిల్పకళ కూడా కొంతవరకు ఇదే రకమై అనుభూతిని కలుగ చేయగలదు.) కాని చిత్రలేఖనము, శిల్పకళలు రెండూ బాహ్యాదృశ్య రూపాల నధిగమించి రససిద్ధి కలుగచేస్తాయి. పద్యకావ్యము సంగీతం మాదిరి నాదప్రధానమై పరవశింప చేయలేకపోయినప్పటికీ, బహుతంత్రీ నాద సామరస్యాన్ని పదగుంభనలతో కూడిన కవిత్వంతో నాద జ్ఞానాన్ని అందించగలదు. ప్రకాశవంతమైన వర్ణరూపాల సుస్పష్ట స్ఫురణలను విస్తరింప చేస్తుంది. ఆ విధంగా ఇది మిగతా అన్ని కళారూపాల శక్తినీ సునిశితంగా తనలో మలుచుకొంటుంది. ఇలాటి దివ్యరూపాల మధ్య తరతమ భేదాలను ఎవరు నిర్ణయించగలరు?

నేనిలా చెప్పటం నీకొంచెము ఆశాభంగం కలిగించవచ్చు. దేవతల మధ్య (కళారూపాలకి) పోటీ పరీక్ష పెట్టి తారతమ్యాలు తూచ తలుచుకోలేదు. ఇదేమి భావన! శిఖరాగ్రలలో ఎవరి స్థానం వారికి ఉంది. వారి మధ్య పోటీలు పెట్టే ఆవశ్యకత ఏమున్నది? గతంలో పారిస్ (ట్రోజను వీరుడు) ఇచ్చిన తీర్పు వంటిది, నాపై ఆపాదిద్దామనుకుంటున్నావా? వీరుడు పారిస్, ట్రోజా పట్టణం చివరికి ఏమైనాయి? సంగీతాన్ని సామ్రాజ్ఞిని చేసి మిగిలిన కళా దేవతలను కించపర్చమంటావా?

అందరూ మెచ్చే సంగీతం గురించి నీ అంచనాలు సరి కాదు. ఏదో ఒక రణగొణ సంగీతం అందరికీ నచ్చవచ్చు. కానీ అసలైన మంచి సంగీతానికి సర్వత్రా ఆమోదం లభిస్తుందా? కళ విషయం తీసుకున్నా గూడా ఎక్కువమంది థియేటర్లకు వెళ్లాలనుకుంటారు, లేదంటే కథల పుస్తకాలు చదువుకుంటారుగానీ, పాట కచీరీలకు వెళ్లటాని కిష్టపడరు. అట్లాంటప్పుడు సంగీతం సర్వశ్రేష్ఠమని ఎలా చెప్పగలము? కొత్త కొత్తగా విడుదలయే నవలలు చదవటానికి ఇష్టపడినట్లుగా జనాలు మహాగ్రంధాలు చదవటానికి ఇష్టపడరు కదా! ప్రఖ్యాత విద్వాంసుల వాద్యసంగీతాలు ఎంతమందికి నచ్చుతున్నాయి? తేలికగా అన్ని చోట్లా వినబడే సంగీతమే ఎక్కువమంది ఇష్టపడతారు. అదే దేవతల

రాజ్యంలో అయితే ఘనమైన విషయాలు మెప్పును పొందుతాయి. కానీ జంతువులు, మానవులు ఉన్న ఈ లోకంలో చవకబారు విషయాలే జనరంజకమవుతాయి. ఇకపోతే నీవు చెప్పిన రెండోది; వ్యతిరేక ధోరణిలో కూడా ప్రమాదాలు లేకపోలేదు. అతి తక్కువ మెప్పును పొందుతూ ఏమీ అర్థం కాకుండా ఉండే కళాఖండాలే అత్యుత్తమ కళారూపాలవుతాయి. అంటే త్రికోణాలు, చతురస్రాలు వగైరాలతో కనిపించే ఆధునిక చిత్రకళ (Modern art) గీసే చిత్ర కారులు అత్యున్నతస్థాయి కళాకారులని ఒప్పుకోవలసి వస్తుంది. ఇక వారికి దీటుగా, తాము తప్ప మరెవరూ చదవలేనివి చది వినా అర్థం చేసుకోలేని కవితలు రాసే ఆధునిక కవులను గురించి చెప్పవలసి వస్తుంది. అటువంటి కవితలను ఆ కవి మిత్రబృందం చదువుకోవలసిందే.

సూటిగా నచ్చేది, మెచ్చేది అని నీవు అన్నదే అసలు నిజము. అలా మెచ్చుకోటానికి అందులోని కళాత్మక మర్మాలు తెలుసుకోవాల్సిన పని లేదు. దాని మీద నిర్ణయాత్మక తీర్పు ఇవ్వాలంటేనే ఆ విధంగా కళాత్మక మర్మాలు తెలుసుకోవాలి. సంగీతం, చిత్రలేఖనం విషయాలను అలా నిర్ణయించటం చాలా కష్టం. సంగీతం సూటిగా అంతఃకరణను స్పృశిస్తుంది కాబట్టి పరిమితమైన జ్ఞానంతో దాన్ని అంచనా వేయాల్సిన అవసరం లేదు. కానీ చిత్రలేఖనాన్నీ, శిల్పాన్నీ, వాటికి మించి కవిత్వాన్ని అర్థం చేసుకోటానికి కొంత మనస్సు, ఆలోచనా అవసరమే అవు తాయి. ఈ విధంగా సూటిగా మెప్పుదల పొందేవి చెప్పాలంటే మొట్టమొదట సంగీతం, తర్వాత వాస్తుకళ, చిత్రలేఖనం వస్తాయి. కావ్యం మాత్రం చివరకే వస్తుంది. 'హౌస్మన్' అనే ఆయన చక్కని చిక్కని కవిత్వం అంటూ ఆవాకులు, చవాకులూ నింపి, అదే సూటిగా తగులుతుంది అంటారు. అది అంతఃకరణకి కాకుండా ఉదరభారమే ఔతుందేమో! ఈ విధంగా చూస్తే ప్రపం చంలో ఎక్కడా స్వచ్ఛమైన కవిత్వమే కనిపించదు. ఉన్న కొద్ది పాటిది కూడా కలగాపులగంగా ఉంటుంది; హోమియోపతి మోతాదులో మందు ఉన్నట్లు. వివేకవంతమైన అర్థం సూక్ష్మంగా

ఉంటుంది. ఆయన చెప్పినట్లు సూటిగా హత్తుకుంటుంది కాబట్టి ఇది ప్రశస్తమైనదని ఒప్పుకుంటే చిక్కుల్లో పడడం ఖాయం. ఎందుకంటే ఆధునిక చిత్రకళను (modern art) సంగీతం మాదిరిగా ఒక పద్ధతిలో వేస్తున్నారు. (రాగంలో భావం ఇమిడి ఉన్నట్లు) వారు వస్తువును చిత్రించకుండా దాని వెనకాల భావాన్ని చిత్రిస్తున్నారు. అది కూడా రేఖలు, రంగులు ఉపయోగించి జామిత్రీ రూపాలను చిత్రిస్తున్నారు. అవి వస్తు ఆకృతిని పోలకుండా కేవలం అన్వర్థకాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. ఉదాహరణకు వారు నీ ముఖచిత్రాన్ని వేయాలనుకుంటే మొదట ఒక గడియారాన్ని, దాని చుట్టూ మూడు త్రిభుజాలను వాటి కింద అల్లకల్లోలంగా సమాంతర చతుర్భుజాలనూ, ఇంకా కిందుగా కాళ్లకి బదులుగా కేస్టర్ చక్రాలను (టేబుల్ కాళ్లకు అమర్చే చక్రాలు) వేస్తారు. ఈ బ్రహ్మాండమైన చిత్రానికి ఫలానావాని ముఖచిత్రం అని పెద్దగా కనబడేటట్లు రాస్తారు. అలా సూటిగా ఆకట్టుకొనే చిత్రం చూసి నీ ఆత్మ ఉరకలువేస్తూ ఆ వస్తువుల వెనకాల ఉన్న సత్యాన్ని అంటే నీ భౌతికశరీరానికి ఆవలనున్న అసలు రూపాన్ని తెలుసుకుంటుంది. ఇంకేం! అదే నీ చైత్యపురుషుడని, లేదా ఆత్మ లేదా ప్రాణికసత్త అనుకుంటూ అభినందిస్తావు. అలా చేయవేమో గూడా! అదే మార్గంలో, అదే పద్ధతిలో కవిత్వం కూడా పయనిస్తున్నట్లుగా ఉంది. అంటే మనస్సుకు దూరంగా జీవితపు లోతులలోకి వెళ్లి చెప్పాలనుకోవడం; వక్రభాష్యం చెప్పేవారైతే మూఢత్వంతో, వికారంతో సత్యసౌందర్యాలను ఆవిష్కరించడమేనంటారు. దాన్నిబట్టి నీకు అర్థమవుతుందనుకుంటాను. సూటిగా, తేలిగ్గా ఏ వికారాలు లేకుండా సంగీతం కలుగచేసే ప్రభావాన్ని కవిత్వం, చిత్రలేఖనాలు కలిగించాలనుకొని వికారాలు పోవటం తెలుస్తోంది కదా! పైగా అది వాటి ఉనికికే విరుద్ధం కాబట్టి అలా చేయటం నిరర్థకమే అవుతుంది. దీనిని బట్టి సూటిగా హృదయానికి హత్తుకునే సంగీతమే ఉత్కృష్టమైన కళ అనే, నీ సిద్ధాంతం ఋజువైనట్లేనా? కాకపోవచ్చు, కావచ్చు. జైనులు చెప్పినట్లు 'స్యాద్ వా నాశ్యాద్ వా'.

ఏదీ ఇదమిద్ధంగా తేల్చకుండా చాలా చెప్పాను కదా... ఇదంతా కూడా నన్ను ఇరుకున పెట్టే నీ ప్రయత్నం నుంచి నిన్ను తప్పించటానికే.

*

...పోనీ మనం ఈ విధంగా అనుకుంటే సరిపోతుంది. ఈ గొప్ప గొప్ప కళారీతులన్నీ దేనికవే మనలను ఆకట్టుకుంటాయి. దేని పరిధిలో అది ఇతర వాటికంటే మహత్తరమైనది." సరేనా!

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

భావానువాదం: డా॥ ఎ. ప్రభావతి, డా॥ ఎ. వెంకటరామ శాస్త్రి

విద్యలో సంగీతం ప్రాముఖ్యత

ప్లేటో తన రిపబ్లిక్ గ్రంథంలో, విద్యావిధానంలో సంగీత ప్రాధాన్యతను అసాధారణమైన రీతిలో నొక్కి చెప్పాడు. ప్రజలు ఏ సంగీతానికి అలవాటు పడతారో అదే వారి సహజ వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది అన్నాడు. శిల్పానికి, చిత్రకళలకు ఉన్న ప్రాధాన్యత కూడా అంత తక్కువేమీ కాదు. తాను దర్శించిన దానితో మనసు గాఢంగా ప్రభావితమౌతుంది. నేత్రం చిన్నప్పటి నుంచీ ఏకాగ్రతను, లయాత్మక సౌందర్యాలను ఆకళింపు చేసుకోవడానికి, చిత్రలేఖనలు, వాటి రంగుల్లోని పొందిక, కూర్పు, వాటి వెనుక ఉన్న అభిరుచులు, అలవాట్లు, వ్యక్తి గ్రహించే శిక్షణ పొంది వుంటే, పెద్ద అయాక కూడా జీవితంలో సూక్ష్మంగా అమరి వున్న సౌందర్య, సమరస సూత్రాన్ని అనుసరించగలిగే అలవాటు కలిగి ఉంటాడు.

ఉన్నతమైన కళ లేక సౌందర్య అధ్యయనాలు, భావావేశాలపై ఇంచుమించు ఇదే రకమైన ఫలితాన్ని కలుగజేస్తాయి. మనం సహృదయత, చిత్తశుద్ధి గురించి చెప్పుకుంటున్నాము. అరిస్టాటిల్ ఇదే కవిత్వానికి అత్యావశ్యక కర్తవ్యం అని చెప్పాడు. కవిత్వంలో ఈ చిత్తశుద్ధి, భావావేశ సౌందర్యవాదంలో నిర్వచించే

అక్షరసాలకు చెందియున్న నిరాసక్త, విముక్త ఆనందాస్వాదనం వలన కలుగుతుంది. ఈ అక్షరసాలు మానవస్వభావంలోని నిమ్న స్థాయి స్వార్థపూరిత కోర్కెల అలజడిలో చిందరవందర కాబడిన జీవితాన్ని రసాత్మకంగా పరిపుష్టం చేస్తాయి.

చిత్రలేఖనం, శిల్పకళలు వాటి విభిన్న కార్యసాధనాలలో ఒకే దిశలో పనిచేస్తాయి. కవిత్వం మాదిరిగా కొన్ని సమయాల్లో చిత్రకళ కూడ ఒకే రకపు సాధనాసంపత్తినే వినియోగించుకొం టున్నా కవిత్వస్థాయిలో మాత్రం అది పనిచేయలేదు. ఎందుకంటే కవిత్వాన్నికున్న చలనాత్మక ప్రవృత్తి చిత్రకళకు ఉండదు. ఇది ఒకే అంశానికి పరిమితమై, సుస్థిరమైపోతుంది. దీనికి అందిన దాన్ని రంగుల్లో వ్యక్తపరచి ఆగిపోతుంది. ఇవ్వబడిన ఆ క్షణం, ఆ ఆవరణను దాటి స్వేచ్ఛగా కాల, ప్రదేశాల కనుగుణంగా పరి వర్తన చెందలేదు. పోతే, చిత్రకళకున్న ఈ నిశ్చలత, ఈ ప్రశాం తత, సుస్థిరతలు; దీని కంటూ ఒక విలక్షణమైన విలువను సంత రించి పెడతాయి. కవిత్వం భావావేశాన్ని ఉద్దీపన జేసి వాటి వాటి మధ్య అంతర్నిహితంగా ఉన్న ఆనందశోభను వెలికి తీస్తుంది. చిత్రకళ ఈ భావావేశాలను శాంతపరచి, అదుపు చేసి పరిమిత సంతృప్తిలో వున్న సంతోషాన్ని గూర్చి ప్రబోధిస్తుంది – నిజంగా ఇది గ్రీకుల స్వాభావిక లక్షణం. కవిత్వం కంటే చిత్రకళలోనే ఎంతో ప్రాచీనతను సంతరించుకొన్న చిత్రకారుల దేశం ఇది. ఆ కళాత్మకతను వారి కవిత్వంలోకి తెచ్చే ప్రయత్నం చేసారు వాళ్లు. అయితే సంగీతం భావస్పందనల లోతుల్లోకి పోయి వాటిల్లో పర స్పర సమన్వయాన్నీ, పొందికను తెస్తుంది. సంగీతం, చిత్రకళ, కవిత్వాలు ఆత్మకు పరిపూర్ణ విద్యను గరుపుతాయి. అవి ఆత్మా శ్రయ చర్యలను శుద్ధపరచి నియంత్రించి, వాటిల్లో గంభీరతను, లయబద్ధతను కలుగజేస్తాయి. కాబట్టి వ్యక్తిత్వాన్ని నిర్మించేకంటే, ఇంద్రియ విషయవాంఛల కోసం దిగజారిస్తే, జాతి భ్రష్ఠమౌతుంది. సక్రమంగా వినియోగింపబడితే మాత్రం సభ్యమైన, విద్యా, ఆధ్యా త్మిక వికాసాన్ని కూర్చే గొప్ప శక్తులివి.

సంగీత, శిల్ప, చిత్రకళల్లో దాగివున్న బ్రహ్మాండమైన మనో వికాసశక్తి సరిగ్గా గుర్తింపబడలేదు. ఈ కళ లనేవి మానవ మేధస్సుకి అప్రధానమైనవి – అందమైనవి, ఆసక్తికరమైనవే అయినా – అవి కొద్దిమందికే పరిమితం అని భావింపబడుతున్నది. సౌందర్యాస్వాదన, రాగ, ధ్వనుల ఆకర్షణ, చిత్రవిచిత్ర ఆకృతులను దర్శిస్తూ మమేకం కావటం – ఇవి మానవ మేధస్సుకి ప్రధానమైన నిరంతర వ్యాపకాలు. ఇవి విశ్వజనీన ప్రేరణలు. ఏ కొద్ది మందికో పరిమితమైనవనే భావన అవివేకమైనది.

కాని స్వయం శుద్ధత, తగు శిక్షణ లోపించిన ఈ స్పందన జీవితానికి కావలసిన సక్రమ విధానాన్ని, కళాత్మకమైన ఆనందాన్ని, చక్కని భావోద్వేగాన్ని, అటు వ్యక్తిత్వంలో, భౌద్ధికంగా కూడ – ఏది ఉన్నతోమో, శ్రేష్ఠమో దాన్ని గ్రహించి ఆ వైపుగా మనిషి పురోగమించడానికి సశక్తమైన విధానంతో సహకరించడానికి బదులు క్షుద్రమైన, అల్ప, వికృత, అసభ్య, హేయ, ఇంద్రియ జన్యవికారాల్లో వెచ్చింపబడుతుంది. మానవస్వభావంలోని నిమ్న స్థాయి జనితమైన వ్యర్థ, హానికర ఆనందాన్ని ప్రశంశించడు. లేదా ప్రోత్సహించడం తగదు. మానవుల్లోని అధికసంఖ్యాకుల కళాత్మక సుస్పందనలకిది విరుద్ధం.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: సిహెచ్. హర్షవర్ధన్

సంగీతం అనేది మనను నియంత్రించే క్రమశిక్షణే కాదు – మనను మంచి మార్గంలోకి మళ్ళించే సతీమణి కూడా. సంగీతం ప్రజలలో ఉద్రేకం తగ్గిస్తుంది. సరళ స్వభావం, నైతికప్రవర్తన, సహేతుకమైన ఆలోచనా అందిస్తుంది.

– లూథర్

సంగీత ప్రావీణ్యం, సంస్కృతి

ఆ వ్యాఖ్య లేమిటో నేను చూడలేదు. సంగీతంలో ప్రావీణ్యం సంపాదించడానికి, సర్వ సాధారణమైన సంస్కృతికి సంబంధం వుందని నేను భావించను. అటువంటి సంస్కృతితో సంబంధం లేకుండా బహుమతిగా లభించేది సంగీతం. ఇరువురు వ్యక్తులకు సంగీతం దైవదత్తమైన బహుమతిగా లభించినప్పుడు, సంస్కృతీ సుసంపన్నుడు రెండవవానికన్న సంగీతంలో ప్రావీణ్యం సంపాదిస్తాడనే రూలు ఏదీ లేదు. ఆ మాట కొస్తే ఏ కళలో కూడా అటువంటిది నిజం కాకపోవచ్చు. మరేదైనా కారణం కావచ్చు. సంస్కృతి అందించే ఒక ప్రాశస్త్యం, ఒక మలుపు సంగీత ప్రావీణ్యంలో ఉండవచ్చు. ఆ కోణంలో అది నిజం కావచ్చు, ఉదాహరణకు షేక్ స్పియర్ కవిత్వం తీసుకొందాం. జీవితం పట్ల బహుముఖాలుగా, సజీవంగా ప్రతిస్పందించిన ప్రజ్ఞానిధి యొక్క కవిత్వం అది. జీవితంలోని సకల సంఘటనలపై బహుళరీతులుగా పండించుకున్న పరిజ్ఞానం నుండి ఆ రచయిత కవిత జాలువారింది. అతను జీవిత పురోగమన పథంలో ఏరి కూర్చిన జ్ఞాన సంపద అది.

మిల్టన్‌కు తన అధ్యయన, పాండితీప్రకర్షల నుండి కవితా దీప్తి లభించింది. సంస్కృతి కారణంగా వారికి ప్రజ్ఞాప్రాభవం, ప్రావీణ్యం రాలేదు. మిల్టన్ కవీశ్వరునిలో ఒక మలుపు, తేజస్సు, వికాసం ఉన్నాయి. మరో విధంగా అవి వచ్చాయని భావించలేము. ఆ వైభవ తేజోనివహం షేక్‌స్పియర్‌లో లేదు. అది (సంస్కృతి) ఒకరికి మించి ఒకరికి కవితా ప్రావీణ్యంలో ఆధిక్యతను ఇవ్వలేదు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: యజ్ఞన్న

గీతానికి పద్యానికి ఉన్న తేడా

గీతాన్ని ఒక రకమైన పద్యమనడానికి వీల్లేదు. ఎందుకంటే గీతం తప్పనిసరిగా పద్యమై ఉండాల్సిన అవసరం లేదు గనుక. ఏ విధంగా చూచినా పద్యాలు కానివి మనోహర గీతాలెన్నో ఉన్నాయి. యూరప్‌లో గొప్ప పాటలను నృత్య సంగీత రూపకాలకు గీతాలను, పదాలను కూర్చేవారు కవుల కోవలోనికి రారు. అయితే ఆసియాలో మటుకు గీతాలకు, కవితా లక్షణాలను మేళవించటం సర్వసమాన్యం. ప్రాచీన, గ్రీకు దేశంలో సంగీతబాణీలకు అనుగుణంగా గేయకవితను (lyric poetry) రచించేవారు. ఈ సంగీతంలో సమ్మేళనం సాధ్యమయినా గీతమూ, పద్యమూ భిన్నమైన సాహిత్య కళాస్వరూపాలు, ఎందుకంటే వాటి ధ్యేయమూ, లక్షణమూ మౌలికసిద్ధాంతాలు వేరు గనుక.

ఆలోచనామృతమైనది పద్యమూ, అపాత మధురమైనది గీతమూ కావటం మాత్రమే ఈ తేడాకు కారణం కాదు. పద్యం కవి స్పష్టంగా అభివ్యక్తీకరించిన భావపరంపర ద్వారా మన హృదయాన్ని స్పృశిస్తుంది. గేయం సంగీతంతో సంగమం చెంది శబ్ద ప్రతీకల ద్వారా శ్రోతల హృదయతంత్రులను మీటుతుంది. ఒక పద్యంలోని భావాలూ, శబ్దాలూ నీ మేధస్సుకు నచ్చినంత మాత్రం చేత అది నీ హృదయాన్ని కదిలించినట్టు కాదు. అటువంటిదాన్ని నిజమైన పద్య కవిత్వంగా భావించడానికి వీలు లేదు. సంగీతానుభూతిని కలిగించటమే నిజమైన పద్య కవితలోని ప్రధాన లక్షణం. సంగీతంలో వుండే లయ మరోవిధంగా కవిత్వంలో ఉంటుంది. ఈ లయాన్వితమైన గమనమే శబ్దాల ద్వారా కవిత్వంలో మరో శక్తి ఉత్పన్నమవడానికి తోడ్పడుతుంది. శబ్దాలకు తమకు తాముగా ఈ శక్తిని సంపూర్ణంగా వ్యక్తం చేసే సామర్థ్యం లేదు. ఈ శక్తి వాటి కూర్పులో 'లయ' ద్వారా సంక్రమిస్తుంది. మరో విధంగా అవే శబ్దాలను కూర్పు చేస్తే వాటిలోని 'లయ' దూరమై మనల్ని కదలించి కరిగించే శక్తిని పోగొట్టుకుంటాయి. ఈ లయాన్వితమైన గమన లక్షణమే కవిత్వంలోని

అంతర్లక్షణము. శబ్దాల కూర్పులోని గమనం ద్వారా సాధింపబడే కవిత్వంలో స్ఫురణ అనే లక్షణం చోటు చేసుకుంటుంది. దీనిని కవితాత్మ అనవచ్చు. దీనిని దర్శనం, మానసికానందం, రసానుభూతి, ఆనందం, ఆత్మానుభూతి అని కూడా అనవచ్చు. (ఇది కేవలం ఒక భావమో, అభిప్రాయమో మాత్రమే కాదు) ఈ స్పందన మళ్ళీ మళ్లీ కలిగిస్తే అది కవిత్వం లేకపోతే కాదు. స్పందన కల్గించే లక్షణం వుంటేనే పద్యంలో కవిత్వ లక్షణం వున్నట్లు లేకపోతే లేదు.

*

గీతానికి, పద్యానికీ ఉన్న ముఖ్యమైన తేడా ఒకటే. గీతం సంగీతంలో స్వరపరచడానికి ఉద్దేశింపబడగా, పద్యం తన లయాన్వితమైన గమనంచేత, ఆ గమనంలోని శుభగత్వంచేత, మాధుర్యంచేత కావలసిన ఫలితాన్ని సాధించడానికి రచింపబడింది. గీతంలో ఉండే లయకూ, పద్యంలో లయాత్మకతకు, గమనానికీ తేడా ఉంది. పద్యంలో ఈ లక్షణాలుంటేగానీ పద్యాన్ని సంగీతయుక్తంగా గానం చేయడానికిగానీ, స్వరపరచడానికిగానీ పనికిరాదు. మిగిలిన కవితా ప్రక్రియలకంటే గేయకవిత్వం సంగీతంలో స్వరపరచేందుకు అనువుగా వుంటుంది. సర్వ సాధారణంగా ఒక గీతం ఒక భావాన్ని, అనుభూతిని, వీలైనంత తేటగా, సూటిగా వ్యక్తం చేయటంలో తృప్తిపడుతుంది. ఈ కారణం వలన ఆ గీతంలోని అవ్యక్త మాధుర్యాన్ని వ్యక్తం చేయటం సంగీతం పని. అయినా ఈ నియమం అన్ని సందర్భాల్లోనూ పాటింపబడక గీతంలోని ప్రతి మాటా తనకు సహజంగా వుండవలసిన ప్రాముఖ్యం కంటే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించుకుంటున్నది.

లయాత్మకతా – గమనమూ

లయ అనేది కవితాభివ్యక్తికి అవసరమైన అంశాల్లో ప్రముఖమైనది. ఎందుకంటే భావ విన్యాసం లయాత్మకమైన, శబ్దగమనం మీద ఆధారపడి వుంటుంది. మేధస్సు వ్యక్తం చేయలేని భావాన్ని వ్యక్తం చేయడానికిగానీ, విపులీకరించడానికిగానీ, దాని తీవ్రతను

యినుమడింప జేయడానికిగానీ, కవి భావాన్ని పూరించడానికిగానీ, వాచ్యం చెయ్యని విషయాన్ని స్ఫురింపజేయడానికిగానీ, చాలా సందర్భాల్లో సంగీతంలోని మాధురీ మహిమను ఆశ్రయించటం తప్పనిసరి అవుతుంది.

ఇది కేవలం ఒక సాంకేతమైన అంశం మాత్రమే. ఆశించిన ఫలితాన్ని రాబట్టుకోడానికి ఒక విధమైన భౌతిక సాధనం మాత్రమే. ఇది సిద్ధించేది కేవలం కళాకౌశలం వలనగానీ, భౌతిక మైన శ్రవణం వలనగానీ, కాదు. అంతరంగపు లోతుల్లో దాగి వున్న అవ్యక్త మధుర లహరులను, అనంతమైన శృతిలయల విన్యాసాలను వ్యక్తం చేసే ప్రయత్నం వలన మాత్రమే ఇది సాధ్యమవుతుంది. ఇక్కడ మేధస్సు శ్రమించి, సాధించేదిగానీ, కవియొక్క సౌందర్యోపాసనా దృక్పథంగానీ అక్కరకు రావు. అనుభూతి అంతరంగపు లోతుల నుంచి తన్నుకుని పైకొచ్చేం దుకు చేసే ప్రయత్నం వలన తప్ప ఇది మరో విధంగా సాధ్యం కాదు. మనకెంత సంగీత కళాకౌశలమున్నా, మాధుర్య స్వర సమ్మేళనను సృజించేది అనిర్వచనీయమైన ఆత్మశక్తి చాలనం మాత్రమే. దీని ఫలితంగా సిద్ధించేది శబ్దాశ్రయమైన సంగీతం ద్వారా సాధింపబడే శబ్దాతీత సంగీత మాధుర్యమే. ఎందుకంటే శబ్దాశ్రయ సంగీతం గాఢమైన మేధాతీత ఆత్మానుభావం వలన ప్రాభవాన్ని సంతరించుకున్నప్పుడు మాత్రమే, ఆత్మానుభూతి వలన సంక్రమించే శక్తి వలన మాత్రమే అది సాధింపబడుతుంది. ఈ ఉత్తమ మాధుర్య కక్ష్యల్లోని లయాత్మకతలో ఆధ్యాత్మికత నిక్షిప్తమై వుంటుంది. కొన్ని సందర్భాల్లో ఆ కక్ష్యలలో ఆధ్యాత్మి కత ఆ లయాన్విత గమనంలోనికి చెంగలించి కలిసి, కరగి పోతుంది.

కవితలోని లయాత్మకత ఇంతటి శక్తివంతమైనది గనుకనే దాని నుంచి అభివ్యక్తి అనంతమైన రీతుల్లో ప్రభవిస్తున్నది. కవి తకు లయాత్మకత ఆధారభూతమైనా దానిని బహిరమైన అలం కారంగా ధరించక, తనలో అంతర్భాగంగా ఐక్యం చేసుకుంటుంది. లయాత్మకతకు అతీతమైన, ఉదాత్త సంగీత జలధిలో తేలుతూనే

కవిత ఒక వైపు సంగీతంలోని మాధుర్యపు లోతులను పూర్తిగా వ్యక్తం చేస్తూ మరో వైపు దాని సంభావ్యతను అధిగమిస్తుంది.

దీని ద్వారా మంత్రమయమైన సంగీతం మన శ్రోతస్సుల కందుతుంది. ఇది మన భౌతిక ఇంద్రియాల అపరిపూర్ణతల మీద ఆత్మశక్తి సాధించి విజయంగా నిలుస్తుంది. ఉపనిషత్తులు వర్ణించిన శ్రోతస్సుల శ్రోతస్సు దీనికి శ్రోత. నిత్యవ్యవహారంలో మార్పులకు లోనవుతూ సంభాషణ స్వరూపంలో వెలువడే వాక్కుల వెనుక. దార్శనిక భావమయ కక్ష్యలో మార్పుచెందని వాక్కు వర్తిస్తున్నది. కనిపించి వినిపించే దీనిని వేదాలు '*దృశ్యా త్శ్రూయ తే పివా*' అని వర్ణించాయి. శాశ్వతమైన, అనాహతమైన స్వయంవ్యక్తమైన మాధురీమయమైన వాక్కంటే ఇదే.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

భావానువాదం: ధారా రాధాకృష్ణ మూర్తి

యోగజీవితానికి, సంగీతం సాధనం కావచ్చునా?

శాస్త్రవిజ్ఞానము, వేదాంతము ఆధ్యాత్మికం కానట్లుగానే కళ, కవిత్వం, సంగీతం ఆధ్యాత్మికాలు కావు. మనస్సు, ఆత్మల తేడాను ఆధునిక బుద్ధిజీవులు తెలుసుకోలేరు. మానసిక, నైతికమైన, సుందర భావనా చేతనలను, ఆధ్యాత్మిక విషయాలుగా పొరబడుతుంటారు. కవియొక్క మానసికశక్తి, ఆలోచనలు నిజమైన లేక రూఢి అయిన, ఆధ్యాత్మికానుభూతికి దూరంగా ఉంటాయి. అవి నీలినీడలేగాని, సత్యప్రకాశ కిరణాలు మాత్రం కావు. ఆధ్యాత్మిక శిఖరాల నుంచి చూచినపుడు మానసిక ఉన్నతకి క్రిందనుంచి పైకి యెగబ్రాకే బాహ్యాజీవనానికి – పెద్ద వ్యత్యాసం కనపడదు. ఇవన్నీ దివ్యశక్తియొక్క ప్రచ్ఛన్న దృశ్యాలు, లీలలు, తాత్కాలిక చైతన్యకాంతులు. ఆత్మను గురించిన వేదాంత వివరణ, మానసిక సిద్ధాంతమే కాని, ఆధ్యాత్మిక అనుభూతి కాదు. మనస్సును కప్పి

ఉన్న తెర వైదొలగినపుడు దైవస్పర్శ పెనుమార్పుగా అంతరాంత రాల్లో తీసుకువచ్చి, సమత, ప్రశాంతతలను ప్రవేశపెడుతుంది. అపుడు ఉన్నత పర్వతశిఖరాగ్రం మీద నుంచుని విశాలత, సర్వ వ్యాపకత్వం దర్శించ గలుగుతాడు మానవుడు. మనస్సు ఆధ్యా త్మికతలో కలిసిపోతుంది. అనంతాన్ని చూడగలుగుతుంది. ఒక కాళికాదేవి గుడి ముందర నుంచుని మనమేం చూస్తాం? ఒక మనోహర శిల్పవిశేషాన్ని. తర్వాత అన్నిటికీ మించి ఊహించని ఒక సాక్షాత్కారం, ఏదో దివ్యశక్తి నీ కళ్లలోకి చూచే ముఖవైఖరి! ఇలాంటి స్పర్శలే సంగీతం, చిత్రకళ, కవిత్వం ద్వారా వాటి స్రష్ట లకు కూడా అనుభావ్యం కావచ్చు. సృష్టి అంతా దివ్యలీలా విలాసమే కదా! అందున్న సర్వరూపాలు కిటికీలు తెరచి అంత ర్నిహిత సత్యాన్ని చూపవచ్చు. ఇది ఆరంభం మాత్రమే. కాని యేదో ఒకనాడు యాత్రికునిలా ప్రయాణం ముందుకు సాగించి, ఈ అనుభూతిని నిజం చేసి చిరస్థాయిగా స్థాపించే యత్నానికి సాధకుడు తన్ను తాను నియమించుకోవాలి. ఇందుకు జీవితంలో తారసపడే, అనేక రూపాలను, క్రియలను నియోగించుకోవచ్చు. ఒక పుష్పం, ప్రార్థన, సత్కర్మ భగవదర్పణం చేసుకున్నట్లుగానే, కళాకారుడు తాను సృష్టించిన సుందర చిత్రాన్ని, గేయాన్ని, కవి తను, మధుర సంగీతాన్ని భగవన్నైవేద్యంగా అర్పించవచ్చు; దివ్యా నుభూతి పొందవచ్చు. దివ్య చైతన్య లీలలో కదిలి వృద్ధి పొంది నపుడు కళారూపాల సృష్టి ద్వారా యోగసిద్ధి అసాధ్యం కాదు. వీటికీ యోగంలో సముచిత స్థానం ఉంది. సాధారణంగా ఈ కళలు, మానసిక, ప్రాణికస్థాయి చేతనలలోనే విలువలు సంతరిం చుకుంటాయి. ఆధ్యాత్మికస్థాయిని అందుకోలేకపోవచ్చు. కాని వీటినీ యోగజీవనంలో ఒక భాగంగా మలుచుకోవచ్చు. వినియో గించుకొనే చైతన్యస్థాయిని బట్టి విలువ ఉంటుంది. అవశ్యంగా కావల్సినది ఒక్కటే. అది దివ్యసత్యచేతనలో మనుగడ సదా సాగించడం.

నీవు గానాన్ని గురించి వ్రాసింది అక్షరాలా నిజం. అంత రాంతరాల్లోంచి, నీవు దేన్నీ లెఖ్ఖ చేయకుండా పాడినపుడు నీ

లోని ఉన్నతమైన సంగీతం వెలువడుతుంది. నిన్ను నీవు మర్చిపోయి పాడాలి. బాహ్యసంగీత కళాకారుడు మరుగుపడిపోతాడు. అపుడే అంతర సంగీత కళాకారుడు బయటపడి, తన నిజమైన ఉనికిని వెలుపలికి తీసుకువస్తాడు. నీ గానాన్ని గురించి చెప్పాలంటే సంగీతంలో అది నీ నూతన సృష్టి అని నేననడం లేదు. లేదా దాని అందాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకునీ కాదు. కానీ ఆధ్యాత్మిక మార్పు గురించి. నీలో ఉన్న లోతైన స్థానం నించీ బయలు వెడలినపుడు అది అంతటి ఉన్నతస్థానాన్నీ చేరుకోగలుగుతుంది.

నువు సంగీతాన్ని మానెయ్యవలసిన అవసరం లేదు. నేననేదేమిటంటే అంతరంగ మార్పును, అవసరాన్ని గుర్తెరిగి, గానం చేయాలి. సభ కోసం, ఓటమీ, గెలుపుల కోసం కాదు. వీటిని అధిగమించి గానం చేయగలగాలి. అంతర్గత మార్పే అన్నింటికంటే ముఖ్యం. అదే దైవానికీ నిన్ను దగ్గర చేరుస్తుంది. తాదాత్మ్యంతో పాడగలగడమే నీ ఆశయం, లక్ష్యం కావాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: విమలాదేవి

సావిత్రిలోని మంత్రచరణాలు

పరిపూర్ణ హృదయ భావనా స్వర్గధామంలో నిమ్నరాగాలేవీ ఆ
అంతులేని ఆమె (జీవితం) వినిర్మల మాధుర్యాల మనోజ్ఞ
త్వాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయలేకపోయాయి.
అద్భుత పరిమిళాలలో, విచిత్ర కిరణాలలో దృశ్యాన్ని దైవీకృతం
చేసే రూపాలు సాక్షాత్కరించాయి.
మనసును అమృతమయం చేసి, గుండెకు
అనంతలా పరివ్యాప్తం చేసే
సంగీత రసధునులు రవళించాయి.
నిగూఢ శ్రవణేంద్రియాన్ని తట్టి లేపే
అశ్రుత గాంధర్వ గానలహరులు ప్రవహించాయి...

బాహ్యాశబ్దాలకు సుదూరమైన మానస శ్రవణేంద్రియం
అమర వాగ్వైభవ బీజాక్షరాలను ఆలకించింది.
అఖిల లోకాలను సృజించిన శ్రుతిలయలు వినిపించాయి.
సృష్టి సకల వస్తురాశిలో
అశరీర సంకల్పాన్ని బంధించింది.

*

అశ్రుత నాదాల గుసగుసలు హృదయం చుట్టూ చేరాయి.
లోనికి అడుగుపెట్ట లేకపోయాయి.
మానవాళికి తెలియని అజ్ఞేయం,
సరిక్రొత్త జన్మ పొందాలని వ్యర్థంగా చేసే ప్రయత్నం,
ఎవరూ చవి చూడలేని మధురిమ,
ఎప్పటికీ కానరాని అతిలోక సౌందర్యం
ఒక మంత్రగీతంగా పొంగింది.
మన మర్త్య శ్రవణేంద్రియాలకు వినిపించని
విశాల విశ్వలయాన్విత స్వరాలు
దివ్యగాన ఝురిగా పులకించగా,
మన సంకుచిత జీవనవలయాలకు
అనంతార్ణవమంతగా ద్రవీభూతం చేస్తూ,
పరిమిత మానవ రూపాన్ని అనంతానికి శ్రుతి చేస్తూ
ఈ భువి పై రాగ సుధాస్పందనలను
ఆ విశ్వగాన వియత్తరిణిగా మార్చాలని జీవితం పరిశ్రమిస్తుంది...

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: యజ్ఞన్న

కళ – శాస్త్ర విజ్ఞానము

కేవలం శాస్త్రీయవిజ్ఞానం ఆలోచనల్ని సునిసితం చేయవచ్చు. ప్రతీ దానిని సూక్ష్మంగా పరిశీలించనూవచ్చు. అయితే అది అంతా కొంత పరిమితి వరకు మాత్రమే సాధ్యం. ఆ విజ్ఞానం సంకుచిత మైనది. అంతే కాదు. పరమ కఠినమైదీ; మానవత్వాన్ని మరుగున పెట్టేదీ కూడాను.

మేధోసంపదతో అభివృద్ధి సాధించిన మానవుడు శాస్త్రవిజ్ఞానంలో గొప్పవాడే కావచ్చు. ప్రకృతిని స్థూలంగాను, సూక్ష్మంగాను పరిశీలించడంలో మహాపండితుడే అయి ఉండవచ్చు. అంతే కాక మొత్తం ఈ భూగోళాన్నే తన పాదపీఠంగా ఉపయోగించుకొనవచ్చుగాక! ఇలా ఎన్నిటినైనా చేయవచ్చునేమో కాని, హృదయపరంగా చూస్తే మాత్రం అభివృద్ధి శూన్యం. ఆత్మచైతన్యం మృగ్యం. క్షుద్రమైన శక్తులను ఉపయోగించుకుంటూ నీచమైన అసుర లక్షణాలతో జంతువులా జీవించగలిగేలా మాత్రమే తయారౌతాడు.

శ్రీఅరవిందులు

దివ్యానందం

మన మీద సంగీతం ప్రభావం ఎంత ఉందో లౌకికమైన మాటలలో వ్యక్తం చేయగలవారు ఎవరైనా ఉన్నారా? లోతులు తెలియని పైపై మాటలతో మనల్ని అనిర్వచనీయమైన ఆ సామ్రాజ్యపు అంచుల వరకు మాత్రమే తీసుకు వెళ్లగలవేమో! దానితో కొన్ని క్షణాలైనా ఆనందచ్ఛాయలను అనుభూతి చెందగలమేమో!

కార్లైల్

నిత్యజీవితంలో ఆత్మకు సోకే ధూళిని సంగీతం పూర్తిగా కడిగేస్తుంది.

ఆయర్ బాచ్

*

ఆత్మోన్నతిని కలిగిస్తుంది సంగీతం. – అడిసన్

కళ లన్నిటిలోకి స్వచ్ఛరూపమైనది సంగీతమే. కాబట్టి అది అందాన్ని వెంటనే వ్యక్తీకరించగలుగుతుంది.

రవీంద్రనాద్ ఠాగూర్

*

మొత్తం మీద పరిశీలిస్తే సంగీతం, చిత్రకళ, కవిత్వం – ఈ మూడూ సరియైన ఆత్మజ్ఞానాన్ని కలిగించేవి. అవి స్వచ్ఛమైన స్వీయ నియంత్రణతోను, సమంజసమైన సామరస్యంతోను ఆత్మ చైతన్యాన్ని కలిగిస్తాయి. కాబట్టి వీటి అభివృద్ధి పట్ల ఏ రకం గానూ అశ్రద్ధ వహించకూడదు. కేవలం శ్రవణానందం కోసమో, నేత్రానందం కోసమో, వీటి స్థాయిని తగ్గించకూడదు. తగ్గించామా – ఆత్మోన్నతి బదులు ఆత్మ పతనానికి దారితీస్తాయి. ఈ మూడింటిని సక్రమంగా ఉపయోగించుకుంటే సంస్కృతికి గొప్ప విజ్ఞానాన్ని, దానితోపాటు ఉదాత్త భావాలను కలిగించే శక్తులుగా రూపొందగలవు.

శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: పున్నమరాజు నాగేశ్వర రావు

సమాచార పత్రం

మార్చి 29 న శ్రీఅరవిందులతో శ్రీమాత ప్రప్రథమ సమవేశదినము (1914) పాటించబడినది.

ఏప్రిల్ 4 న శ్రీఅరవిందులు పాండిచేరి ఆగమన దినముగా (1910) పాటించబడినది.

24 ఏప్రిల్, దర్శన దినముగా (1920) పాటించబడినది. నాటి నుంచి పాండిచేరి శ్రీమాతకు స్థిరనివాసమైనది.

డా॥ యం.వి నడ్కర్ణిగారు 'సావిత్రి' అధ్యయన శిబిరాన్ని 23 ఫిబ్రవరి నుంచి మార్చి 5 వరకు నిర్వహించారు. 'సావిత్రి' బుక్ I సమీక్షించి, బుక్ II లో మొదటి అధ్యాయాన్ని సవివరంగా విశదీకరించారు.

డా॥ నద్కర్ణిగారి 'సావిత్రి' ప్రసంగాల ఆడియో సి.డి శట్లు Splendour నుంచి ఆసక్తిగలవారు కొనుగోలు చేసుకోవచ్చు. కావల్సిన వారు – Splendour, 16 Goubert Avenue, Pondicherry - 605 001 వారిని సంప్రదించండి.

జూలై 7, 8 మరియు 9 తేదీలలో శ్రీఅరవింద సొసైటీ, బెంగుళూరు వారు యువజనులకు ప్రత్యేక శిబిరాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. ఇందుకు ప్రవేశరుసుము లేదు. ఆసక్తిగలవారు Sri M.M. Bhattacharjee, Co-ordinator (Youth Camp), Sri Aurobindo Society, Sri Aurobindo Bhavan, 110, Gangadhara Chetty Road, Bangalore - 560 042. Phones (080) 25559 885/25298684 వారిని సంప్రదించగలరు.

Sri Aurobdindo Complex Trust, Sri Aurobindo Marg, J.P. Nagar, I Phase, Bangalore - 560 078. Phone (080) 26349882 వారు, 'అధిమానస ఆవిష్కరణ' 50 వ వార్షికోత్సవం (స్వర్ణ జయంతి) రెండు రోజులు 'Sanathana Dharma and Sri Aurobindo's Vision of a Divine Life on Earth' అన్న అంశంపై గోష్ఠి నిర్వహిస్తున్నారు. తేదీలు ప్రకటితం చేయలేదు. శ్రీఅరవిందుల ఆధ్యాత్మికత, దార్శినకతలలో నిష్ణాతులైన పండితులు, విద్యార్థులు ఇంగ్లీషులో వ్యాసములు సమర్పించమని ఆహ్వానిస్తున్నారు. ఎన్నిక కాబడిన వ్యాసకర్తలకు పురస్కారము ఉంటుంది. అవి ప్రచురింపబడగలవు కూడా. ఆసక్తికలవారు పైన పేర్కొన్న Trust వారిని సంప్రదించగలరు.

తిరుపతి బ్రాంచివారు తే 21-2-2006 ది ని శ్రీమాత 128 వ జయంతిగాను, ఫిబ్రవరి 28 ని అధిమానస ఆవిష్కరణ స్వర్ణోత్సవ దినముగ శ్రద్ధ, భక్తులతో జరుపుకొన్నారు.